

T.C
DİCLE ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YETİŞTİRİCİ KOŞULLARINDA HALEP KEÇİSİ X KİLİS KEÇİSİ
F₁ OĞLAKLARININ BÜYÜME VE YAŞAMA ÖZELLİKLERİNİN
BELİRLENMESİ

Tuba KURTAY

YÜKSEK LİSANS BİTİRME TEZİ

ZOOTEKNİ ANA BİLİM DALI

DİYARBAKIR

Haziran-2019

T.C. DİCLE ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
DİYARBAKIR

Tuba KURTAY tarafından yapılan “Halep x Kilis F₁ Oğlaklarının Yetiştirici Koşullarında Büyüme ve Yaşama Gücünün Belirlenmesi” konulu bu çalışma, jürimiz tarafından Zootekni Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Başkan : Doç. Dr. Nihat TEKEL

Üye : Dr. Öğr. Üyesi S. Seçkin TUNCER

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Halit Deniz ŞİRELİ

Tez Savunma Sınavı Tarihi: 04/07/2019

Yukarıdaki bilgilerin doğruluğunu onaylarım

...../...../2019

Prof. Dr. Sevtap SÜMER EKER

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Bu çalışmamda bana her türlü desteği veren, yardımlarını esirgemeyen, çalışmam boyunca beni isabetli bir şekilde yönlendiren Danışman Hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi H. Deniz ŞİRELİ' ye, tezimin istatistiki analizlerin yapımında bana yardımcı olan Değerli Hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Ali Murat TATAR'a, tez yazımında görüşlerinden faydalandığım Değerli Hocam Sayın Doç. Dr. Nihat TEKEL'e, Dr. Öğr. Üyesi İlkay BARITCI'ya ve Dr. Öğr. Üyesi S.Seçkin TUNCER'e, deneme çalışmalarımda bana yardımcı olan arkadaşlarıma ve moral ve motivasyonumu her zaman pozitif tutmamı sağlayan değerli aile bireylerime, eşime ve oğluma teşekkürlerimi sunarım. Dicle Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğüne (DÜBAP- Proje No: Ziraat 18.005) teşekkür ederim.

TUBA KURTAY

İÇİNDEKİLER

Sayfa

TEŞEKKÜR	I
İÇİNDEKİLER	II
ÖZET	IV
ABSTRACT	V
ÇİZELGE LİSTESİ.....	VI
ŞEKİL LİSTESİ.....	VII
1. GİRİŞ	1
1.1. Kilis Keçisi.....	3
1.2. Halep Keçisi.....	4
2. KAYNAK ÖZETLERİ	7
2.1. Doğum ve Aylık Canlı Ağırlıklar	7
2.1.1. Doğum Ağırlığı	7
2.1.2. 15.Gün Canlı Ağırlığı	9
2.1.3. 30. Gün Canlı Ağırlığı	9
2.1.4. 45. Gün Canlı Ağırlığı	10
2.1.5. 60. Gün Canlı Ağırlık	11
2.1.6. 75. Gün Canlı Ağırlık	11
2.1.7. 90. Gün Canlı Ağırlık	12
2.1.8. 120. Gün Canlı Ağırlık.....	13
2.1.9. 150. Gün Canlı Ağırlık.....	14
2.1.10. 180. Gün Canlı Ağırlık.....	14
2.1.11. 210. Gün Canlı Ağırlık.....	15
2.1.12. 270. Gün Canlı Ağırlık.....	15
2.1.13. 360. Gün Canlı Ağırlık.....	16
2.2. Yaşama Gücü	17

3.	MATERYAL METOT	21
3.1.	Materyal.....	21
3.2.	Metot	21
4.	ARAŞTIRMA BULGULARI	23
5.	TARTIŞMA VE SONUÇ	43
6.	KAYNAKLAR	49
	ÖZGEÇMİŞ	51

ÖZET

YETİŞTİRİCİ KOŞULLARINDA HALEP KEÇİSİ X KİLİS KEÇİSİ F₁ OĞLAKLARININ BÜYÜME VE YAŞAMA ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİ

YÜKSEK LİSANS BİTİRME TEZİ

TUBA KURTAY

DİCLE ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ZOOTEKNİ ANA BİLİM DALI

2019

Bu çalışma, entansif koşullarında yetiştirilen Halep x Kilis F₁ oğlaklarının yaşama gücü ve büyüme performanslarını araştırmak amacıyla yapılmıştır. Bu çalışma Diyarbakır ili Bismil ilçesinde entansif süt keçi yetiştiriciliği uygulanan bir işletmede mevcut 54 baş Halep x Kils keçisinden doğan 37 baş erkek ve 33 baş dişi F₁ oğlakları kullanılmıştır.

Halep x Kilis F₁ Oğlaklarının 210 güne kadar olan büyüme ve gelişme özelliklerinin araştırıldığı çalışmada doğum, 30, 60, 90, 120, 150, 180 ve 210 günlük canlı ağırlık ortalamaları erkeklerde sırasıyla; 3.96±0.124 kg, 7.47±0.306 kg, 10.99±0.506 kg, 13.71±0.592 kg, 15.54±0.643 kg, 24.08±1.019 kg, 22.22±1.033 kg ve 27.51±1.168 kg olarak tespit edilirken, dişilerde ise ortalama canlı ağırlıkları sırasıyla; 3.40±0.128 kg, 6.46±0.312 kg, 9.61±0.490 kg, 12.29±0.584 kg, 15.79±0.772 kg, 22.40±0.856 kg, 22.60±0.809 kg ve 24.11±0.937 kg olarak tespit edilmiştir. Doğum tipi göz önüne alındığında ise tekiz doğan oğlaklarda ortalama canlı ağırlıklar sırasıyla; 4.12±0.124 kg, 7.42±0.338 kg, 11.29±0.549 kg, 13.89±0.691 kg, 16.51±0.764 kg, 24.08±1.132 kg, 24.31±1.146 kg, ve 26.92±1.269 kg, ikiz doğanlarda ise sırasıyla; 3.28±0.103 kg, 6.58±0.289 kg, 9.42±0.418 kg, 12.20±0.459 kg, 14.83±0.608 kg, 22.51±0.745 kg, 22.74±0.753 kg, ve 24.90±0.915 kg olarak tespit edilmiştir. Doğum tipinin, doğum ağırlığı, 60. ve 90. günlerdeki canlı ağırlıklar üzerine önemli derecede etkisi (P<0.05) bulunurken, cinsiyetin etkisinin önemsiz olduğu görülmüştür. Oğlakların yaşama güçleri incelendiğinde oğlak kayıplarının doğum anında olduğu görülmüş olup, daha sonraki dönemlerde herhangi bir kayıp olmadığı ve doğum ile 210. Güne kadar yaşama gücünün % 100 olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Entansif Yetiştirme, Halep Keçisi, Kilis Keçisi, Büyüme, Yaşama Gücü

ABSTRACT

DETERMINATION OF GROWTH AND LIFE CHARACTERISTICS OF DAMASCUS x KILIS F₁ KIDS IN BREEDERS CONDITIONS

MASTER OF SCIENCE THESIS

TUBA KURTAY

MASTER OF SCIENCE THESIS,
DİCLE UNIVERSITY
DEPARTMENT OF ANIMAL SCIENCE

2019

This study was conducted to investigate the survival and growth performances of Damascus x Kilis F₁ kids grown under intensive conditions. In this study, 37 male and 33 female female Damascus x Kilis goat F₁ kid born from 54 mothers were used in an intensive dairy goat farm in Bismil district of Diyarbakır province. Birth weight and monthly weights up to 7 months of age were determined in kids.

In this study, the growth and development characteristics of Damascus x Kilis F₁ kids up to 210 days were examined and the mean live weight of birth, 30, 60, 90, 120, 150, 180 and 210 days in males were as follows; 3.96±0.124, 7.47±0.306, 10.99±0.506, 13.71±0.592, 15.54±0.643, 24.08±1.019, 22.22±1.033 and 27.51±1.168 kg, respectively, while the average live weight of the female; 3.40±0.128, 6.46±0.312, 9.61±0.490, 12.29±0.584, 15.79±0.772, 22.40±0.856, 22.60±0.809 and 24.11±0.937 kg. When the type of birth is considered, the average live weights of singly born kid are as follows; 4.12±0.124; 7.42±0.338; 11.29±0.549; 13.89±0.691; 16.51±0.764; 24.08±1.132; 3.28±0.103, 6.58±0.289, 9.42±0.418, 12.20±0.459, 14.83±0.608, 22.51±0.745, 22.74±0.753, and 24.90±0.915 kg.

In addition, the effect of gender and type of birth on various period weights was examined and it was found that birth type had a significant effect ($P < 0.05$) on birth weight, live weight on 60th and 90th days, whereas the effect of gender was insignificant. When the survival of the kid was examined, it was found that the losses of the kids were at the time of birth, and there was no loss in the later periods and the survival rate until the 210th day was found to be 100%.

Key Words: Intensive Breeding, Damascus Goat, Kilis Goat, Growth, Survival Rate

ÇİZELGE LİSTESİ

<u>Çizelge No</u>	<u>Sayfa</u>
Çizelge 4.1. Halep x Kilis F ₁ Keçilerinde Döl Verim Ölçütleri	23
Çizelge 4.2. Halep x Kilis F ₁ Oğlaklarında Cinsiyet ve Doğum Tipi Oranlarına ait Tamamlayıcı Değerler	24
Çizelge 4.3. Halep x Kilis F ₁ Oğlaklarında Çeşitli Dönemlerde Canlı Ağırlık Ortalamaları (kg)	25
Çizelge 4.4. Halep x Kilis F ₁ Oğlaklarında Doğum Tipi ve Cinsiyete ait Çeşitli Dönemlerdeki Canlı Ağırlık Artışları	25

ŞEKİL LİSTESİ

<u>Şekil No</u>	<u>Sayfa</u>
Şekil 1.1. Hayvan sayıları, 2018	1
Şekil 1.2. Kilis keçisi	3
Şekil 1.3. Kilis tekesi	3
Şekil 1.4. Halep keçisi	5
Şekil 1.5. Halep tekesi	5
Şekil 4.1. Halep x Kilis F ₁ tekiz oğlakların doğum ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	27
Şekil 4.2. Halep x Kilis F ₁ ikiz oğlakların doğum ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	27
Şekil 4.3. Halep x Kilis F ₁ tekiz oğlakların 1.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	28
Şekil 4.4. Halep x Kilis F ₁ ikiz oğlakların 1.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	28
Şekil 4.5. Halep x Kilis F ₁ tekiz oğlakların 2.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	29
Şekil 4.6. Halep x Kilis F ₁ ikiz oğlakların 2.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	29
Şekil 4.7. Halep x Kilis F ₁ tekiz oğlakların 3.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	30
Şekil 4.8. Halep x Kilis F ₁ ikiz oğlakların 3.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	30
Şekil 4.9. Halep x Kilis F ₁ tekiz oğlakların 4.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	31
Şekil 4.10. Halep x Kilis F ₁ ikiz oğlakların 4.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	31
Şekil 4.11. Halep x Kilis F ₁ tekiz oğlakların 5.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayılarını	32
Şekil 4.12. Halep x Kilis F ₁ ikiz oğlakların 5.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	32

Şekil 4.13. Halep x Kilis F ₁ tekiz oğlakların 6.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	33
Şekil 4.14. Halep x Kilis F ₁ ikiz oğlakların 6.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	33
Şekil 4.15. Halep x Kilis F ₁ tekiz oğlakların 7.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	34
Şekil 4.16. Halep x Kilis F ₁ ikiz oğlakların 7.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	34
Şekil 4.17. Halep x Kilis F ₁ erkek oğlakların doğum ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	35
Şekil 4.18. Halep x Kilis F ₁ dişi oğlakların doğum ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	35
Şekil 4.19. Halep x Kilis F ₁ erkek oğlakların 1.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	36
Şekil 4.20. Halep x Kilis F ₁ dişi oğlakların 1.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	36
Şekil 4.21. Halep x Kilis F ₁ erkek oğlakların 2.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayılarını	37
Şekil 4.22. Halep x Kilis F ₁ dişi oğlakların 2.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	37
Şekil 4.23. Halep x Kilis F ₁ erkek oğlakların 3.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayılarını	38
Şekil 4.24. Halep x Kilis F ₁ dişi oğlakların 3.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	38
Şekil 4.25. Halep x Kilis F ₁ erkek oğlakların 4.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	39
Şekil 4.26. Halep x Kilis F ₁ dişi oğlakların 4.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	39
Şekil 4.27. Halep x Kilis F ₁ erkek oğlakların 5.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	40
Şekil 4.28. Halep x Kilis F ₁ dişi oğlakların 5.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	40

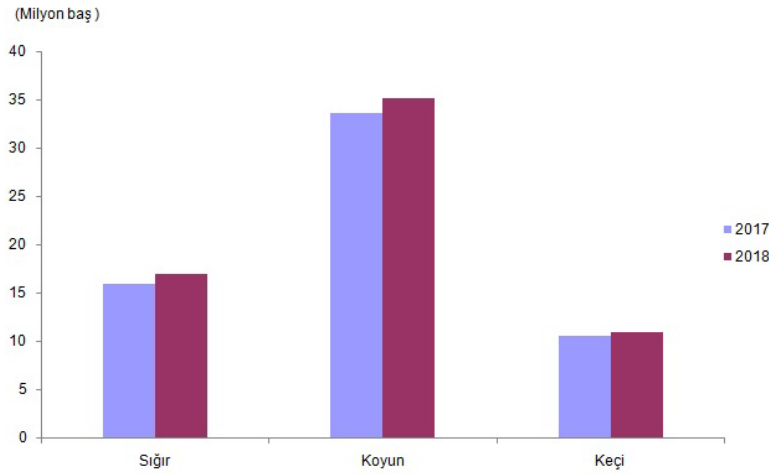
Şekil 4.29. Halep x Kilis F ₁ erkek oğlakların 6.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	41
Şekil 4.30. Halep x Kilis F ₁ dişi oğlakların 6.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	41
Şekil 4.31. Halep x Kilis F ₁ erkek oğlakların 7.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	42
Şekil 4.32. Halep x Kilis F ₁ dişi oğlakların 7.ay canlı ağırlıkları ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları	42

1. GİRİŞ

Keçi yetiştiriciliği, genelde az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde yapılan geleneksel bir hayvancılık dalı olup kırsal ve ormanlık bölgelerdeki dar gelirli ailelerin önemli bir geçim ve besin kaynağını oluşturur. Keçi yetiştiriciliği değerlendirilmeyen marjinal alanlardan (dağlık, fundalık ve taşlık arazilerin) hayvansal ürünlerin elde edilmesine olanak sağlamıştır (Kaymakçı ve Engindeniz 2010).

Türkiye İstatistik Kurumu 2018 hayvancılık verilerine göre küçükbaş hayvan sayısı (koyun ve keçi) 2017 yılı verilerine göre %4.1 oranında artarak 46 milyon 117 bin baş olmuştur. Türkiye keçi varlığı ise bir önceki yıla göre %2.7 oranında bir artış olup, 10 milyon 922 bin baş keçi sayısına sahiptir (TÜİK 2018).

Şekil 1.1. Hayvan sayıları, 2018 (TÜİK 2018)

Keçi yetiştiriciliği, Anadolu kültüründe maddi ve manevi bir öneme sahip olup Türk insanının beslenme, giyinme - barınma ve benzeri konularda ekonomik bir öğe olduğu gibi manevi alanda da tarihi süreç içerisinde örnek bir rol üstlenmiştir. Türkiye’de keçi yetiştiriciliği, tarım işletmesi içinde, köy sürüleri, yayla ya da göçer sürüler şeklinde sürdürülmektedir. Türkiye keçi popülasyonu keçi varlığı, var olan üretim sistemleri ve farklı iklim koşullarına iyi uyum gösteren ırklardan oluşur. Bununla birlikte genetik kapasitelerinin yetersizlikleri nedeniyle, çağdaş üretim tekniklerinin uygulanması durumunda bile kârlı bir yetiştiriciliğin yapılmasını engellediği konusunda yaklaşımlar da vardır (Kaymakçı ve Engindeniz 2010).

Keçi yetiştiriciliğinden sağlanan verimler (et, süt, tiftik, kıl vb), özellikle yoksul ailelerin hem hayvansal protein ihtiyaçlarını karşılanmasında hem de geçimlerinin sağlanmasında oldukça önemli rol üstlenmektedirler. Günümüzde özellikle ormanlık ve fundalık alanlardaki keçi yetiştiriciliği tartışılmakta ve buralardaki Kıl keçisi yetiştiriciliğinin ortadan kaldırılması yerine yüksek verimli ırklarla melezleyerek sayısının azaltılması yoluna gidilmesinin daha doğru olacağı tartışılmaktadır (Ertuğrul 1996).

Keçi; anatomik özellikleri iyi bir tırmanıcı özelliğe sahiptir ve başka hayvancılık ya da tarımsal faaliyetlerinin yapılamadığı yerlerde yetiştirilebilecek en ideal hayvandır. Ayrıca beslenme açısından seçici değildir ve diğer hayvanların yemediği bitkileri bile tüketebildiğinden dolayı tercih edilebilen bir türdür (Taşlıgil ve Şahin 2010).

Güneydoğu Anadolu Bölgesi küçükbaş hayvan yetiştiriciliği, hayvan sayısı ve üretimi bakımından önemli bir potansiyele sahip olup, Türkiye kıl keçi varlığının %19.4'ü ve tiftik keçisi varlığının ise %7.3'ü bu bölgede yetiştirilmektedir (Şireli, 2010).

Hayvanların canlı ağırlıkları ve yaşama güçleri, büyüme ve gelişmeyi tanımlayabilmek için çok önemli bir referans oluşturmaktadır. Hayvanların doğum ağırlıkları ve farklı fizyolojik dönemlerde farklı canlı ağırlıklara sahip olması genotip x çevre etkileşimleri hakkında doğrudan ya da dolaylı fikir verebilmektedir (Tölü ve ark. 2009).

Büyüme, canlının ergin canlı ağırlığına ulaşana kadar göstermiş olduğu canlı ağırlık artışıdır. Gelişme ise vücudun çeşitli fonksiyonları yapabilecek şekilde değişikliğe uğramasıdır. Büyüme ve gelişme doğum öncesi ve doğum sonrası olmak üzere iki bölümden incelenir. Doğum sonrası büyüme ise süt emme dönemi ve süt kesim sonrası büyüme diye iki alt bölüme ayrılır. Gebeliğin ilk başlarında büyüme hızı düşüktür. Gebeliğin son 4-5 haftalarında büyüme en yüksek hızına ulaşır ve normal doğum hızına ulaşırlar (Doğan ve Şahin, 2003). Cinsiyet ve doğum tipi süt emme dönemindeki büyüme hızına etkili çevre faktörleridir (Boggs ve Merkel,1993; Erten ve Yılmaz, 2013).

Tüm canlılarda olduğu gibi oğlaklarda da doğum ağırlığı hem yaşama gücü hem de büyüme üzerinde etkilidir. Oğlakların yaşama güçlerini artırabilmek ve büyümeyi sağlayabilmek için doğum ağırlığı çok önemlidir (Savaş 2007).

Türkiye’de sayısal olarak Kıl keçisi süt verimi olarak Kilis keçisi ve tiftik yetiştiriciliğinde Tiftik (Ankara) keçisi önemli keçi ırklarıdır. Bunun yanı sıra Akkeçi, Türk Saaneni, Çukurova Süt Keçisi, Toros Alacası gibi geliştirilen keçi ırkları da mevcuttur. Aynı zamanda ülkemizde yetiştiriciliği yapılan diğer ırklar ise Malta keçisi, Homanlı keçisi, Damascus (Şami), Norduz keçisi gibi mahalli ırklarda yetiştiriciliği yapılan diğer mahalli ırklardır. (Daşkiran ve ark. 2012).

1.1. Kilis Keçisi

Kilis keçileri Kıl Keçileri ile Damascus keçilerinin doğal koşullarda melezlenmesi sonucu yıllar süren doğal seleksiyonu ile ülkemizde ayrı bir ırk haline gelmiştir ve başta Kilis ve Gaziantep olmak üzere Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yaygın olarak yetiştirilmektedir. Aynı zamanda yerli keçi ırklarımız içerisinde süt verimi en yüksek olan ırktır. Kıl renkleri genelde siyah ve kahverengi olup, alacalı olanlarına da rastlanmaktadır. Meme bezel sarkık ve çok iyi gelişmiş, bir yapı arz eder. Adaptasyon yeteneği yüksek kötü çevre şartlarına ve hastalıklara karşı dayanıklı olan bir ırkıdır. Kulaklar sarkık, geniş ve uzun olup ortalama 26 cm kadardır. Ergin keçilerde canlı ağırlıklar 35-45 kg, tekelerde ise 55-65 kg arasındadır. Laktasyon süt verimleri ise bakım ve besleme koşullarına göre değişmekle birlikte 70-270 kg’dır. Doğuran 100 keçiden ortalama 130 oğlak alınmaktadır (Ünal ve Ceyhan, 2017).

Şekil 1.2. Kilis keçisi

Şekil 1.3. Kilis tekesi

1.2. Halep Keçisi

Keçi yetiştiriciliği ülkemizde yoğun olarak Güneydoğu, Akdeniz ve Ege Bölgelerinde yapılmaktadır. Ülkemiz genelinde yetiştiriciliği yapılan en yaygın ırk Kıl keçisi olup, Doğu Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde Kilis keçisi ve az sayıda da olsa Halep keçisi yetiştiriciliği yapılmaktadır. Arap ülkelerinde ‘Şami’, İngilizce literatürde ‘Damascus’ olarak adlandırılan Şam keçisi, Türkiye’de Hatay’dan başlayıp Urfa’ya kadar, ülke dışında ise Suriye’den Mısır’a kadar olan Akdeniz şeridinde yetiştiriciliği yapılmaktadır (Barıtcı ve Adıgüzel, 2017).

Halep keçisi yüksek sıcaklığa dayanıklı bir ırk olup, düz ovalarda kısa bitki örtüsünden yeterince faydalanırlar. Halep ırkının Türkiye’de yetiştirilmesinin en önemli avantajı ise Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu ve Akdeniz bölgelerindeki yüksek sıcaklık ve düşük verimli meralardan faydalanabilmesidir. Halep keçileri uzun vücut yapılı ve yüksek bacaklı olmalarından dolayı geniş düzlüklerde uzun mesafe yürüyebilirken, dağlık ve engebeli araziler onlar için dezavantaj oluşturmaktadır. Halep keçilerinin yetiştiriciliği yapıldığı bölgelerde yapılan araştırmalarda bu ırkın yüksek verim seviyelerinin farklı özelliklere sahip bölgelerde adaptasyon özelliklerinin iyi olduğu söylenebilir. KKTC’de yetiştirilen Halep keçileri ile yapılan bir çalışmada laktasyon süt verimini iki yaş grupları için 206.07 kg, 4 yaş grupları için 257.47 kg, 5 yaş grupları için 294.35 kg, 6 yaş gruplarında ise 370.95 kg olarak hesaplanmıştır. Halep keçilerinde yoğun yetiştirme koşullarında 210 günlük süt verimleri 289.5 litre olarak bulunmuştur. Yarı ekstansif yetiştirme koşullarında, Halep keçilerinde laktasyon süt verimi 261.04 kg, laktasyon süresini ise 231.1 gün olarak saptanmıştır. Amik ovasında ekstansif olarak yetiştirilen Halep keçisi yüksek döl verme özelliğine sahiptir. Çiftleştirmeleri Ağustos sonu Eylül başlarında yapılır. Tekelerin çiftleştirilmelerinden 30-45 gün önce dişilerden ayrılıp aşım zamanı sürüye katılması şeklinde yapılan sürü yönetimi yetiştiriciler tarafından çok önceden yapıp doğumların nispeten toplulaştırılmasına yardımcı olmaktadır. Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi’nde Halep keçileriyle yaptıkları çalışmada ikizlik oranı % 38.6 tekizlik oranı ise % 58.8 olarak tespit edilmiştir (Barıtcı ve Adıgüzel 2017).

Şekil 1.4. Halep keçisi

Şekil 1.5. Halep tekesi

2. KAYNAK ÖZETLERİ

2.1. Doğum ve Aylık Canlı Ağırlıklar

Canlı ağırlık, hayvanların yaşamları boyunca üzerlerinde önemle durulan bir özellik olup; ırk veya genotip özelliklerinin belirlenmesinde, büyümenin incelenmesi ve besi çalışmalarında canlı ağırlık en önemli ölçütlerden biridir. Büyüme hayvan yetiştiriciliğinde ekonomik önemi olan fizyolojik özelliklerdendir. Büyümenin karakteristiği olan canlı ağırlık artışı büyümenin ilk dönemlerinde doğal olarak düşüktür. Giderek yükselir ve en yüksek düzeye ulaşır, ergin çağa yaklaştıkça azalır ve durur. Diğer bir ifade ile en hızlı büyüme genç yaşlarda olur ve fiziki olgunluğa yaklaştıkça büyüme hızı azalır. Süt emme döneminde büyüme hızına, cinsiyetin, doğum tipinin ve ana yaşının etkili olduğu da bilinmektedir. Aşağıda büyüme ile ilgili bazı çalışmalarda elde edilen sonuçlar bildirilmiştir.

2.1.1. Doğum Ağırlığı

Tüfekçi ve Olfaz (2006), Saanen x Kıl keçisi F₁'leri ile yapmış oldukları çalışmalarda ortalama doğum ağırlıklarını 2.15 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada dişi keçilerin doğum tipi dikkate alınarak doğum ağırlıklarını tek doğan keçilerde 3.37 kg, ikiz doğan keçilerde 2.19 kg ve üçüz doğan keçilerde 1.85 kg, erkek keçilerin doğum tipi dikkate alınarak doğum ağırlıklarını sırasıyla tek doğan keçilerde 3.37 kg, ikiz doğan keçilerde 2.62 kg ve üçüz doğan keçilerde 2.25 kg olarak tespit etmişler.

Şimşek ve Bayraktar (2006), Kıl Keçisi ve Saanen x Kıl Keçisi F₁'lerinde doğum ağırlıklarını sırasıyla 2.77 kg ve 2.95 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada ortalama doğum ağırlığı cinsiyet bakımından erkeklerde 3.04 kg, dişilerde 2.68 kg; doğum tipi bakımındansa tekizlerde 3.37 kg, ikizlerde 3.05 kg, üçüzlerde 2.16 kg olarak tespit edilmiştir.

Şimşek ve ark. (2007), Saanen x Kıl keçisi F₁ ve G₁'lerinde sırasıyla 2.18 kg, ve 2.82 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada ortalama doğum ağırlığı erkeklerde 2.49 kg, dişilerde 2.51 kg; doğum tipi bakımındansa tekizlerde 3.13 kg, ikizlerde 2.84 kg, üçüzlerde 2.07 kg, dördüzlerde 1.97 kg olarak tespit edilmiştir.

Erten ve Yılmaz (2013), Kıl keçilerinin ortalama doğum ağırlığını 3.01 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada cinsiyet faktörü dikkate alındığında erkek keçilerde doğum ağırlığını 2.99 kg, dişi keçilerde doğum ağırlığını 3.03 kg olarak tespit etmişler. Doğum tipi dikkate alındığında ise tek doğan keçilerde doğum ağırlığını 2.97 kg, ikiz doğan keçilerde doğum ağırlığını 3.05 kg, olarak tespit etmişlerdir.

Gökdal ve ark. (2013), Aydın ili Çine ilçesi Kavşit köyünde bulunan yetiştirici işletmelerinde Saanen x Kıl keçisi ve Alpin x Kıl keçisi ve saf kıl keçileri ile yapmış oldukları çalışmada doğum ağırlıklarını sırasıyla 2.86 kg, 2.84 kg ve 2.75 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmalarında cinsiyet faktörü dikkate alınarak doğum ağırlıklarını erkek ve dişi keçilerde sırasıyla 2.88 kg ve 2.75 kg olarak tespit etmişler. Doğum tipi faktörü dikkate alındığındaysa doğum ağırlığını sırasıyla tek doğan keçilerde 3.25 kg, ikiz doğan keçilerde 2.88 kg ve üçüz doğan keçilerde ise 2.32 kg olarak tespit etmişlerdir.

Özyurt (2013), Aydın ili Çine ilçesi Kavşit Köyü'nde bulunan yetiştirici işletmelerinde Saanen x Kıl keçisi ve Alpin x Kıl keçisi melezleri ile Kıl keçisi oğlakları ile yapmış olduğu çalışmalar sonucunda doğum ağırlık değerlerini sırasıyla 2.86 kg, 2.84 kg, 2.75 kg olarak tespit etmiştir.

Gök ve ark. (2015), halk elinde koruma altına alınan Homanlı keçi oğlaklarının doğum ağırlıklarını ortalama 4.47 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada cinsiyet faktörü dikkate alınarak dişi ve erkeklerde doğum ağırlıkları sırasıyla 4.26 kg ile 4.68 kg olarak tespit etmişlerdir.

Keskin ve ark.(2016), Yarı entansif koşullarda Şam keçileri ile Kilis x Kıl keçileri ile yapmış oldukları çalışmalarda doğum ağırlıklarını Şam Keçilerinde 3.5 kg, Kilis x Kıl keçi melezlerinde ise 3.5 kg olarak tespit etmiştir. Aynı çalışmada tekiz erkek ve dişilerde sırasıyla Şam keçisinde 3.5 kg, 3.4 kg, Kilis x Kıl keçinde ise 3.8 kg, 3.6 kg olarak tespit etmişler. İkiz erkek ve dişilerde sırasıyla Şam Keçilerinde 3.9 kg, 3.4 kg, Kilis x Kıl keçilerinde ise 3.5 kg, 3.4 kg, üçüz erkek ve dişilerde sırasıyla Şam Keçilerinde 3.5 kg, 3.6 kg, 3.8kg, 2.7 kg olarak tespit etmişlerdir.

Tekin ve Ögeç (2017), Kıl keçisi oğlaklarında doğum ağırlıklarını ortalama 3.02 kg olarak tespit etmişler. Aynı çalışmada doğum ağırlıkları cinsiyet faktörü dikkate

alındığında erkek ve dişi oğlaklarda sırasıyla 3.07 kg ile 2.96 kg; doğum tipi dikkate alındığındaysa tekiz ve ikizlerde sırasıyla 3.15 kg ve 2.88 kg olarak tespit edilmiştir.

Özdemir (2017), Kilis keçileri ile yapmış olduğu bir araştırmada Kilis ve Gaziantep illerindeki doğum ağırlıklarını sırasıyla 3.5 kg ve 3.6 kg olarak saptandığını bildirmiştir.

2.1.2. 15. Gün Canlı Ağırlığı

Şimşek ve Bayraktar (2006), Kıl Keçisi ve Saanen x Kıl Keçisi F₁'lerinde yapmış oldukları çalışmalarda 15. gün canlı ağırlıklarını sırasıyla 5.53 kg, 5.57 kg olarak tespit etmiştir. Aynı çalışmada erkek oğlakların 15. gün canlı ağırlığı 5.80 kg ve dişi oğlakların 15. gün canlı ağırlığı 5.31 kg olarak tespit edilmiştir. Doğum tipi göz önüne alındığında 15. gün canlı ağırlıkları tekiz, ikiz ve üçüz doğan oğlaklarda doğum ağırlıkları sırasıyla; 6.28kg, 5.36 kg ve 5.02 kg olarak saptandığını bildirmişler.

Şimşek ve ark. (2007), Saanen x Kıl Keçisi F₁ ve G₁ oğlakları ile yapmış oldukları çalışmada 15.gün canlı ağırlığını Saanen x Kıl (F₁) oğlaklarında 4.73 kg, G₁ oğlaklarında ise 4.76 kg olarak tespit etmişler. Aynı çalışmada erkek oğlakların 15.gün canlı ağırlığı 4.73 kg ve dişi oğlaklarda 15.gün canlı ağırlığı 4.76 kg olarak tespit edilmiştir. Doğum tipi göz önüne alındığında 15.gün canlı ağırlıkları tekiz, ikiz, üçüz ve dördüz doğan oğlaklarda sırasıyla; 5.47 kg, 4.45 kg, 4.66 kg ve 4.39 kg olarak saptandığını bildirmişler.

2.1.3. 30. Gün Canlı Ağırlığı

Tüfekçi ve Olfaz (2006), Saanen x Kıl keçisi oğlakları ile yapmış oldukları çalışmada 30.gün canlı ağırlıklarını ortalama 7.07 kg olarak tespit etmişler. Aynı çalışmada doğum tipi dikkate alındığında 30.gün canlı ağırlıkları tekiz dişi ve erkeklerde sırasıyla; 8.16 kg, 8.47 kg, ikiz doğan dişi ve erkeklerde sırasıyla 6.87 kg, 7.20 kg, üçüz doğan dişi ve erkeklerde ise sırasıyla; 5.85 kg, 7.29 kg olarak tespit etmişlerdir.

Şimşek ve Bayraktar (2006), Kıl Keçisi ve Saanen x Kıl keçisi F₁'lerde yapmış oldukları çalışmada 30. gün canlı ağırlıklarını sırasıyla; 7.44 kg, 7.20 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada cinsiyet faktörü dikkate alındığında 30. gün canlı ağırlıkları erkek ve dişi oğlaklarda sırasıyla; 7.76 kg ile 6.89 kg; doğum tipi göz önüne alındığında

tekiz ikiz ve üçüz doğan oğlaklarda sırasıyla; 8.39 kg, 7.01 kg ve 6.56 olarak tespit etmişlerdir.

Şimşek ve ark. (2007), Saanen x Kıl Keçisi F_1 ve G_1 oğlakları ile yapmış oldukları çalışmada 30.gün canlı ağırlığını Saanen x Kıl (F_1) oğlaklarında 6.49 kg, Saanen x Kıl (G_1) oğlaklarda ise 6.69 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada 30.gün canlı ağırlıkları cinsiyet faktörü dikkate alındığında erkek ve dişi oğlaklarda sırasıyla; 6.67 kg, ile 6.51 kg; doğum tipi göz önüne alındığında ise tekiz, ikiz, üçüz ve dördüz doğan oğlaklarda sırasıyla; 7.95 kg, 6.09 kg, 6.32 kg ile 6.01 kg olarak tespit etmişlerdir.

Erten ve Yılmaz (2013), Kıl keçileri ile yapmış oldukları çalışmada keçilerin 30.gün canlı ağırlığını 6.49 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada 30.gün canlı ağırlıkları cinsiyet faktörü dikkate alındığında erkek ve dişi oğlaklarda sırasıyla; 6.51 kg ile 6.48 kg; doğum tipi göz önüne alındığıdaysa tekiz ve ikiz oğlaklarda sırasıyla; 6.37 kg ve 6.62 kg olarak tespit etmişlerdir.

Gökdal ve ark. (2013), Aydın ili Çine ilçesi Kavşit köyünde bulunan yetiştirici işletmelerinde Saanen x Kıl keçisi, Alpin x Kıl keçisi ve saf kıl keçileriyle yapmış oldukları çalışmada 30. gün canlı ağırlıklarını sırasıyla 6.57 kg, 7.00 kg ve 6.60 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada 30. gün canlı ağırlıkları cinsiyet faktörü dikkate alındığında erkek ve dişi oğlaklarda sırasıyla; 7.07 kg ve 6.38 kg; doğum tipi göz önüne alındığında tekiz, ikiz ve üçüz oğlaklarda sırasıyla; 7.61 kg, 6.73 kg ve 5.85 kg olarak tespit etmişlerdir.

2.1.4. 45.Gün Canlı Ağırlığı

Şimşek ve Bayraktar (2006), Kıl Keçisi ve Saanen x Kıl Keçisi F_1 'lerinde yapmış oldukları çalışmada 45. gün canlı ağırlıklarını sırasıyla 9.57 kg ve 9.05 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada 45. gün canlı ağırlıkları cinsiyet faktörü dikkate alındığında erkek ve dişilerde sırasıyla; 10.02 kg ve 8.59 kg; doğum tipi göz önüne alındığında tekiz, ikiz ve üçüz oğlaklarda sırasıyla; 10.99 kg, 8.82 kg ve 8.11 kg olarak tespit etmişlerdir.

Şimşek ve ark. (2007), Saanen x Kıl Keçisi F_1 ve G_1 oğlakları ile yapmış oldukları çalışmada 45.gün canlı ağırlığını Saanen x Kıl (F_1) oğlaklarında 7.33 kg,

Saanen x Kıl (G₁) oğlaklarda ise 10.16 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada 45.gün canlı ağırlıkları cinsiyet faktörü dikkate alındığında erkek ve dişilerde sırasıyla; 8.71 kg ile 8.79 kg; doğum tipi göz önüne alındığında tekiz, ikiz, üçüz ve dördüz doğan oğlaklarda sırasıyla; 9.65 kg, 8.31 kg, 8.01 kg ve 9.02 kg olarak tespit etmişlerdir.

2.1.5. 60. Gün Canlı Ağırlığı

Şimşek ve Bayraktar (2006), Kıl Keçisi ve Saanen x Kıl Keçisi F₁'lerinde yapmış oldukları çalışmada 60. gün canlı ağırlıklarını sırasıyla 11.80 kg, 11.04 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada cinsiyet faktörü dikkate alındığında erkek ve dişi oğlakların 60. gün canlı ağırlıkları sırasıyla; 12.19 kg ve 10.65 kg tespit etmişlerdir. Doğum tipi göz önüne alındığında ise tekiz, ikiz ve üçüz oğlakların 60. gün canlı ağırlıkları sırasıyla; 13.36 kg, 10.76 kg ve 10.14 kg olarak tespit etmişlerdir.

Şimşek ve ark. (2007), 60.gün canlı ağırlığını Saanen x Kıl (F₁) oğlaklarında 9.93 kg, Saanen x Kıl (G₁) oğlaklarda ise 11.71 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada cinsiyet faktörü dikkate alındığında erkek ve dişi oğlaklarda 60. gün canlı ağırlıkları sırasıyla; 10.86 kg ve 10.78 kg; doğum tipi dikkate alındığında ise tekiz, ikiz, üçüz ve dördüz oğlaklarda sırasıyla; 12.09 kg, 10.32 kg, 10.06 kg, 10.82 kg olarak saptandığını bildirmişlerdir.

Erten ve Yılmaz (2013), Kıl keçisi ile yapmış olduğu çalışmada keçilerin 60.gün canlı ağırlığını 9.81 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada cinsiyet faktörü dikkate alındığında erkek ve dişi oğlaklarda 60.gün canlı ağırlıkları sırasıyla; 9.86 kg ve 9.75 kg; doğum tipi dikkate alındığında ise tekiz ve ikizlerde sırasıyla; 9.91 kg ve 9.71 kg olarak bulmuşlardır.

2.1.6. 75. Gün Canlı Ağırlığı

Tüfekçi ve Olfaz (2006), Saanen x Kıl keçisi melezi ile yapmış olduğu çalışmada keçilerin 75.gün canlı ağırlığını ortalama 13.56 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada dişi keçilerin doğum tipi göz önüne alınarak 75. gün canlı ağırlıklarını dişi tekiz, ikizler ve üçüzlerde sırasıyla; 16.34 kg, 13.62 kg ve 11.44 kg; erkek keçilerin doğum tipi göz önüne alınarak tekiz, ikiz ve üçüzlerde sırasıyla; 14.67 kg, 13.57 kg ve 14.65 kg olarak bulmuşlardır.

Şimşek ve Bayraktar (2006), Kıl keçisi ve Saanen x Kıl keçisi F₁'leriyle yapmış oldukları çalışmada 75. gün canlı ağırlıklarını sırasıyla 14.35 kg ve 12.70 kg olarak tespit etmiştir. Aynı çalışmalarında cinsiyet faktörü dikkate alındığında erkek ve dişi oğlaklarda 75. gün canlı ağırlıklarını sırasıyla 14.28 kg ve 12.77 kg olarak tespit etmişlerdir. Doğum tipi dikkate alındığında ise tekiz, ikiz ve üçüzlerde sırasıyla; 15.42 kg, 12.74 kg ve 12.41 kg olarak bulmuşlardır.

Şimşek ve ark. (2007), Saanen x Kıl keçisi F₁ ve G₁ oğlakları ile yapmış oldukları çalışmada 75.gün canlı ağırlığını Saanen x Kıl (F₁) oğlaklarında 12.10 kg, Saanen x Kıl (G₁) oğlaklarda ise 13.84 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada cinsiyet faktörü dikkate alındığında erkek ve dişi oğlaklarda 75.gün canlı ağırlıklarını sırasıyla; 13.08 kg ile 12.86 kg olarak tespit etmişlerdir. Doğum tipi dikkate alındığında ise tekiz, ikiz, üçüz ve dördüzlerde sırasıyla; 13.98 kg, 12.29 kg, 12.50 kg ve 13.10 kg olarak bulmuşlardır.

2.1.7. 90. Gün Canlı Ağırlığı

Şengonca ve ark. (2003) Saanen x Kıl keçi melezleri ile Saf Kıl keçi oğlaklarında yapmış oldukları çalışmalarda genotiplere göre doğum ağırlığı ve sütten kesim ağırlık ortalamaları S x K melezlerinde sırasıyla 3.70 ve 14.68 kg, Saf Kıl Keçilerinin ise doğum ağırlığı ve sütten kesim ağırlık ortalamaları 3.63 kg ve 12.12 kg olarak tespit etmişlerdir.

Şimşek ve Bayraktar (2006), Kıl keçisi ve Saanen x Kıl keçisi F₁'lerine yapmış oldukları çalışmada 90. gün canlı ağırlıklarını sırasıyla; 16.05 kg, 14.14 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada cinsiyet faktörü dikkate alındığında erkek ve dişi oğlaklarda 90. gün canlı ağırlıklarını sırasıyla; 16.24 kg ve 13.91 kg; doğum tipi dikkate alındığında ise tekiz, ikiz ve üçüz oğlaklarda sırasıyla; 17.28 kg, 13.47 kg, 13.59 kg olarak bulmuşlardır.

Şimşek ve ark. (2007), Saanen x Kıl keçisi F₁ ve G₁ oğlakları ile yapmış oldukları çalışmada 90.gün canlı ağırlığını Saanen x Kıl (F₁) oğlaklarında 14.07 kg, Saanen x Kıl (G₁) oğlaklarda ise 15.62 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada cinsiyet faktörü dikkate alındığında erkek ve dişi oğlaklarda 90.gün canlı ağırlıklarını sırasıyla; 15.14 kg ve 14.55 kg olarak tespit etmişlerdir. Doğum tipi göz önüne alındığında

ise tekiz, ikiz, üçüz ve dördüz oğlaklarda sırasıyla 15.61 kg, 13.97 kg, 14.68 kg ve 15.12 kg olarak saptandığını bildirmişlerdir.

Erten ve Yılmaz (2013), Kıl keçileri ile yapmış oldukları çalışmada keçilerin 90.gün(sütten kesim) canlı ağırlığını 12.32 kg olarak tespit etmiştir. Aynı çalışmada cinsiyet faktörü dikkate alındığında erkek ve dişi oğlaklarda 90.gün(sütten kesim) canlı ağırlığını sırasıyla; 12.41 kg ile 12.23 kg olarak tespit etmişlerdir. Doğum tipi göz önüne alındığında ise tekiz ve ikiz oğlaklarda sırasıyla; 12.52 kg ile 12.13 kg olarak tespit etmişlerdir.

Gökdal ve ark. (2013), Aydın ili Çine ilçesi Kavşit köyünde bulunan yetiştirici işletmelerinde Saanen x Kıl keçisi ve Alpin x Kıl keçisi melezleri ve saf kıl keçileri ile yapmış oldukları çalışmada 90. gün canlı ağırlıklarını sırasıyla; 13.18 kg, 14.22 kg ve 13.98 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada cinsiyet faktörü dikkate alındığında erkek ve dişi oğlaklarda 90. gün canlı ağırlığını sırasıyla; 14.80 kg ve 12.78 kg; doğum tipi göz önüne alındığında ise tekiz, ikiz ve üçüz oğlaklarda sırasıyla; 16.15 kg, 13.93 kg ve 11.29 kg olarak tespit etmişlerdir.

Özyurt (2013) Aydın ili Çine ilçesi Kavşit köyünde bulunan yetiştirici işletmelerinde Saanen x Kıl keçisi ve Alpin x Kıl keçisi melezleri ile Kıl keçisi oğlakları ile yapmış olduğu çalışmalar sonucunda 3. ay canlı ağırlıklarını sırasıyla 13.18 kg, 14.22 kg, 13.98 kg olarak tespit etmişlerdir.

Gök ve ark.(2015) Halk Elinde Koruma Altına Alınan Homanlı Keçi oğlaklarında yapmış oldukları çalışmada 90. gün canlı ağırlıklarını 24.1 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada cinsiyet faktörü dikkate alındığında dişi ve erkek oğlakların sırasıyla 90. gün canlı ağırlıkları 22.1 kg ile 26.1 kg olarak tespit edilmiştir.

Özdemir (2017) Kilis ve Gaziantep illerinde yetiştirilen Kilis keçileri ile yapmış olduğu çalışmalar sonucunda Kilis keçilerinin sütten kesim ağırlıklarını 12.7 kg ve Gaziantep ilinde yetiştirilen Kilis keçilerinin sütten kesim ağırlıklarını ise 13.1 kg olarak tespit etmişlerdir.

2.1.8. 120. Gün Canlı Ağırlığı

Erten ve Yılmaz (2013), Kıl keçileri ile yapmış oldukları çalışmada keçilerin 120.gün canlı ağırlığını 14.65 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada cinsiyet

faktörü dikkate alındığında 120.gün canlı ağırlığını erkek ve dişi keçilerde sırasıyla 14.61 kg ile 14.68 kg olarak tespit edilmiştir. Doğum tipi dikkate alındığında ise tekiz ve ikiz oğlaklarda sırasıyla; 14.99 kg, 14.30 kg olarak bulunmuştur.

Tekin ve Ögeç (2017), Kıl keçisi oğlaklarında 120. gün canlı ağırlıklarını ortalama 20.09 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada cinsiyet faktörü dikkate alındığında 120.gün canlı ağırlığı erkek ve dişi oğlaklarda sırasıyla; 21.47 kg ile 18.72 kg olarak tespit edilmiştir. Aynı çalışmada doğum tipi dikkate alındığında tekiz ve ikizlerde sırasıyla; 20.73 kg ile 19.46 kg olarak tespit edilmiştir.

2.1.9. 150. Gün Canlı Ağırlığı

Erten ve Yılmaz (2013), Kıl keçileri ile yapmış oldukları çalışmada keçilerin 150.gün canlı ağırlığını 16.99 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada cinsiyet faktörü dikkate alındığında 150. gün canlı ağırlığı erkek ve dişilerde sırasıyla; 16.98 kg ile 16.84 kg; doğum tipi dikkate alındığında ise tekiz ve ikiz oğlaklarda sırasıyla 17.36 kg ile 16.47 kg olarak bulunmuştur.

Gökdal ve ark. (2013), Aydın ili Çine ilçesi Kavşit köyünde bulunan yetiştirici işletmelerinde Saanen x Kıl keçisi ve Alpin x Kıl keçisi melezleri ve saf kıl keçileri ile yapmış oldukları çalışmada 150. gün canlı ağırlıklarını sırasıyla 20.60 kg, 21.57 kg ve 22.94 kg olarak bulmuşlardır. Aynı çalışmada cinsiyet faktörü dikkate alınarak 150. gün canlı ağırlıklarını erkek ve dişi keçilerde sırasıyla 22.70 kg ve 20.72 kg; doğum tipi dikkate alındığında ise tekiz, ikiz ve üçüz oğlaklarda sırasıyla; 24.36 kg, 21.72 kg ve 19.04 kg olarak bulunmuştur.

Özyurt (2013), Aydın ili Çine ilçesi Kavşit köyünde bulunan Saanen x Kıl keçisi ve Alpin x Kıl keçisi melezleri ile Kıl keçisi oğlakları ile yapmış olduğu çalışmalar sonucunda 150. gün canlı ağırlıklarını sırasıyla 20.60 kg, 21.57 kg ile 22.94 kg olarak tespit etmişlerdir.

2.1.10. 180. Gün Canlı Ağırlığı

Şimşek ve Bayraktar (2006), Kıl keçisi ve Saanen x Kıl keçisi F1'lerine ait yapmış oldukları çalışmada 180. gün canlı ağırlıkları sırasıyla 18.86 kg, 17.24 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada doğum tipi dikkate alındığında tekiz, ikiz ve üçüz oğlaklarda sırasıyla; 21.12 kg, 18.85 kg, 14.19 kg olarak tespit edilmiştir.

Tüfekçi ve Olfaz (2006), Saanen x Kıl keçisi melezi ile yapmış oldukları çalışmada 180.gün canlı ağırlıklarını ortalama 24.19 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada dişi keçilerin doğum tipi dikkate alındığında tekiz, ikiz ve üçüzlerde sırasıyla; 27.29 kg, 22.81 kg ve 20.51 kg, erkek keçilerin doğum tipi dikkate alındığında ise tekiz, ikiz ve üçüzlerde sırasıyla 30.72 kg, 24.71 kg ve 23.27 kg olarak bulunmuştur.

Erten ve Yılmaz (2013), Kıl keçileri ile yapmış oldukları çalışmada keçilerin 180.gün canlı ağırlığını 18.77 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada cinsiyet faktörü dikkate alındığında erkek ve dişilerde 180.gün canlı ağırlığını sırasıyla; 18.81 kg ve 18.73 kg olarak tespit etmişlerdir. Doğum tipi dikkate alındığında ise tekiz ve ikizlerde sırasıyla; 19.12 kg ile 18.42 kg olarak bulmuşlardır.

Gök ve ark. (2015) Halk Elinde Koruma Altına Alınan Homanlı oğlaklarında yapmış oldukları çalışmada 180. gün canlı ağırlıklarını 39.1 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada cinsiyet faktörü dikkate alındığında dişi ve erkek oğlakların 180. gün canlı ağırlıkları sırasıyla 36.2 kg ile 41.9 kg olarak tespit edilmiştir.

2.1.11. 210. Gün Canlı Ağırlığı

Gökdal ve ark. (2013), Aydın ili Çine ilçesi Kavşit köyünde bulunan yetiştirici işletmelerinde Saanen x Kıl keçisi ve Alpin x kıl keçisi melezleri ve saf kıl keçileri ile yapmış oldukları çalışmada 210. gün canlı ağırlıklarını sırasıyla; 26.02 kg, 27.56 kg ve 24.59 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada cinsiyet faktörü dikkate alındığında erkek ve dişi keçilerde 210. gün canlı ağırlıklarını sırasıyla; 26.49 kg ve 25.62 kg olarak tespit etmişlerdir. Doğum tipi dikkate alındığında ise tekiz, ikiz ve üçüzlerde sırasıyla; 28.22 kg, 26.23 kg ve 23.72 kg olarak tespit edilmiştir.

2.1.12. 270. Gün Canlı Ağırlığı

Şimşek ve Bayraktar (2006), Kıl keçisi ve Saanen x Kıl keçisi F1'lerine yapmış oldukları çalışmada 270. gün canlı ağırlıkları sırasıyla; 23.64 kg, 22.19 kg olarak tespit edilmiştir. Aynı çalışmada doğum tipi göz dikkate alındığında tekiz, ikiz ve üçüzlerde sırasıyla 25.98 kg, 22.28 kg, 20.49 kg olarak bulunmuştur.

2.1.13. 360. Gün Canlı Ağırlığı

Şengonca ve ark. (2002), 1993-1997 yılları arasında yetiştirilen Bornova keçileri ile yapmış oldukları çalışmalarda Bornova oğlaklarının ortalama doğum ve sütten kesim ağırlıklarını 3.39 kg ile 14.38 kg olarak tespit etmişlerdir.

Şimşek ve Bayraktar (2006), Kıl Keçisi ve Saanen x Kıl Keçisi F1'leriyle yapmış oldukları çalışmada 360. gün canlı ağırlıkları sırasıyla; 26.69 kg, 25.87 kg olarak tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada doğum tipi dikkate alındığında tekiz, ikiz ve üçüzlerde 360. gün canlı ağırlıkları sırasıyla 27.92 kg, 25.13 kg, 25.79 kg olarak tespit edilmiştir.

Alızadehasl ve Ünal (2011); Kilis, Norduz ve Homanlı keçilerinde yapmış oldukları çalışmalar sonucunda canlı ağırlık ortalamalarını sırasıyla Kilis keçilerinde 47.1 kg, Norduz keçilerinde 38.8 kg ve Homanlı keçilerinde 63.2 kg olarak tespit etmişlerdir.

Tölü ve Savaş (2012) Gökçeada. Malta ve Saanen keçileri ile 2 yıl yapmış oldukları çalışmada ortalama doğum ağırlıklarını sırasıyla 2.55, 2.95 ve 3.35 kg, sütten kesime kadar olan günlük canlı ağırlık artışını yıllara göre Gökçeada genotipinde 119 g ve 106 g, Malta genotipinde 162 g ve 129 g ve Türk Saanen genotipinde ise 137 g ve 155 g olarak bulmuşlardır.

Akbaş ve ark. (2013), Saanen ırkı oğlakları ile yapmış oldukları çalışmada doğum ağırlığı ile 30., 60. ve 90 günlük canlı ağırlık ortalamalarını erkek oğlaklarda sırasıyla; 3.42, 7.92, 11.39, 15.35 kg, dişi oğlaklarda ise sırasıyla; 3.16, 7.86, 10.82 ile 14.60 kg olarak bulmuşlardır.

Sarıyel (2013), Konya ilinde Entansif Koşullarda Yetiştirilen Saanen keçilerinde yapmış olduğu çalışmada oğlakların doğum ağırlığı ortalamaları ile üç aylık yaşta sütten kesim ağırlık ortalamalarını erkeklerde sırasıyla; 3.42 kg ile 12.65 kg, dişilerde ise sırasıyla 2.9 kg ile 12.09 kg. Oğlakların canlı ağırlık ortalamalarının yedi aylık yaşta erkeklerde 20.55 kg, dişilerde ise 18.98 kg olarak tespit etmişlerdir.

Erol ve ark.(2017), Ankara keçilerinde doğum ağırlıklarını farklı yıllarda 2.64 kg, 2.40 kg ve 2.18 kg, 90. gün canlı ağırlık artışını 13.72 kg, 12.80 kg ve 12.01 kg,

180. gün canlı ağırlık artışını ise 20.23 kg, 19.20 kg ve 17.92 kg olarak tespit etmişlerdir.

Ünalın ve Ceyhan (2017), Kilis keçileri ile yapmış oldukları çalışmalar sonucunda erkekler için canlı ağırlık artışını 59.68 kg, dişiler için canlı ağırlık ortalamalarını ise 41.43 kg olarak tespit etmişlerdir.

Karadağ ve Soysal (2018), Homanlı keçileri ile yapmış oldukları çalışmalarda kullanılan 190 baş ikiz ve tekiz oğlakların sırasıyla doğum ağırlıklarını 3.58 kg ve 3.95 kg, sütten kesim ağırlıklarını 24.94 kg ile 28.69 kg, emme dönemi günlük canlı ağırlık artışlarını 0.180 kg ve 0.205 kg, dişi ve erkek oğlaklarda ise doğum ağırlıklarını 3.65kg ve 3.86 kg ve aynı sırayla süt emme dönemi günlük canlı ağırlık artışlarını da 0.177 kg ile 0.208 kg olarak bulmuşlardır.

Daşkırıan ve Yılmaz (2018), Kilis Başmağara köyünde yetiştirici koşullarında yetiştiriciliği yapılan 201 baş Kilis keçisi ile ilgili yapmış oldukları çalışma sonucunda canlı ağırlık ortalamasını 46 kg olarak tespit etmişlerdir.

2.2. Yaşama Gücü

Tüm çiftlik hayvanlarında olduğu gibi keçi yetiştiriciliğinde de hayvan kayıpları önemli sorunlardan biridir. Kayıplar ergin hayvanlardan ziyade daha çok oğlak ölümlerinden kaynaklanmaktadır. Yaşama gücü, hayvanlarda belli dönemlerde ölçülmekte olup, yaşayanların doğanlara oranı olarak bilinmektedir. Hayvancılık işletmelerinin kârlılığı yönünden önemli olan bu özellik, canlı doğup belli yaşlara kadar hayatta kalabilme yeteneği olarak da tanımlanabilir. Doğum ağırlığı, oğlakların büyüüp gelişmesinin, belirli çağda belirli ağırlığa ulaşmasının ve doğum sonrası oğlak kayıplarının önemli bir nedenidir. Bazı araştırmalarda, oğlakların yaşama gücüne doğum ağırlığı, doğum tipi, bakım, besleme, doğum yılı, doğum mevsimi, ırk, cinsiyet gibi faktörlerin etkisinin önemli olduğu bilinmektedir. Yapılan bazı çalışmalarda elde edilen sonuçlar aşağıda bildirilmiştir.

Şengonca ve ark. (2002), Bornova oğlaklarının yaşama gücünü % 95.93 olarak tespit etmişlerdir.

Şengonca ve ark. (2003), Saanen x Kıl keçisi ile Saf Kıl keçisi oğlaklarında yapmış oldukları çalışmalarda yaşama gücünü; melezlerde %95.76, saf kıl keçilerinde ise % 78.61 olarak tespit etmişlerdir.

Şimşek ve Bayraktar (2006), Kıl keçisi ve Saanen x Kıl keçisi F1'lerinde yapmış oldukları çalışmada Kıl keçisi ve Saanen x Kıl keçisi F1'lerine ait sütten kesimdeki yaşama gücü değerlerini sırasıyla %82.50 ve %90.62 olarak tespit etmişlerdir.

Şimşek ve ark. (2007), Saanen x Kıl keçisi F1 ve G1'lerin sütten kesim yaşındaki yaşama gücü değerlerini sırasıyla % 86.20 ve 81.25 olarak saptamıştır.

Teke ve ark. (2011), Saanen oğlaklarının 75 günlük sütten kesim yaşındaki (sabah aç karınla 15 günlük periyotlarla) yaşama gücünü %95.2 olarak tespit etmişlerdir.

Erten ve Yılmaz (2013), Kıl keçileri ile yapmış oldukları çalışmalarında, oğlakların sütten kesim ve 180. günde ki yaşama gücü oranlarını sırasıyla %89.87 ve %84.81 olarak tespit etmişlerdir.

Gökdal ve ark. (2013), Aydın ili Çine ilçesi Kavşit köyünde bulunan yetiştirici işletmelerinde Saanen x Kıl keçisi ile yapmış olduğu çalışmada genotiplere göre 1.ay, 2.ay, 3.ay, 4.ay ve 5.ay yaşama güç % lerini sırasıyla; 93.70, 90.62, 85.51, 82.62 ve 82.03 olarak tespit etmişlerdir.

Özyurt (2013), Aydın ili Çine ilçesi Kavşit köyünde bulunan yetiştirici işletmelerinde Saanen x Kıl keçisi ve Alpin x Kıl keçisi ile Kıl keçisi oğlakları ile yapmış olduğu çalışmalar sonucunda 5 aylık yaş dönemine kadar ki yaşama güçlerini sırasıyla %82.03, %84.99 ile % 74.53 olarak tespit etmişlerdir.

Akbaş ve ark. (2013), 2010 ve 2011 yıllarında doğan Saanen ırkı oğlaklar ile yapmış oldukları çalışmalarda 30, 60 ve 90. günlere ait yaşama gücünün ortalamasını erkek oğlaklarda sırasıyla; % 98.55, % 98.55 ve % 97.10, dişi oğlaklarda sırasıyla; % 97.01, % 95.22 ve % 94.20 olarak, cinsiyet dikkate alınmaksızın bütün oğlaklar için ise aynı sırayla; % 97.79, % 97.05 ve % 95.58 olarak tespit etmişlerdir.

Tekin ve Ögeç (2017), Kıl keçileriyle beş yıl boyunca yürütmüş oldukları çalışmada, oğlakların yaşama güçlerinin, yıllara göre değişim gösterdiğini bildirmiş ve 120. günde ki sütten kesim ağırlığını ortalama olarak %80.67 olarak tespit etmişlerdir.

Erol ve ark.(2017), Enstitü ve yetiştirici elinde gen kaynağı olarak korunan Ankara keçisi oğlaklarında 2012-2013-2014 yıllarında yapmış oldukları çalışmalarda yıllara göre sırasıyla oğlaklarda 90. gün yaşama gücü % 92.4, %88.6 ve %82.7, 180. gün yaşama gücü sırasıyla %87.8, %85.0 ve %79.5 olarak tespit etmişlerdir.

Karadağ ve Soysal (2018) Homanlı oğlaklarının doğumdan 120 günlük yaşa isabet eden süttten kesime kadar olan döneme kadar olan yaşama gücü oranı %80 olarak tespit etmişlerdir.

3. MATERYAL VE METOT

3.1. Materyal

Bu çalışma Diyarbakır ili Bismil ilçesinde entansif süt keçi yetiştiriciliği uygulanan özel bir işletmede mevcut 54 baş anadan doğan 37 baş erkek ve 33 baş dişi Halep x Kilis F₁ oğlakları kullanılmıştır.

3.2. Metot

Çalışmada, doğumdan sonra göbek kordonu bakımı yapılan oğlaklara selenyum ve E vitamini takviyeleri yapılmış ve ilk 24 saat içerisinde 10 gr'a hassas teraziyle doğum ağırlıkları tespit edilmiştir. Daha sonra oğlaklara plastik küpe takılarak doğum ağırlığı, doğum tarihi, doğum tipi, cinsiyeti ve ana numarası kaydedilmiştir. Oğlaklara doğumu takiben kolostrum içirilmiştir. 1. Haftadan sonra oğlaklar analarından ayrılmıştır. İşletmede günde bir sağım uygulaması olduğundan, sağımdan sonra oğlakların analarını emmeleri sağlanmıştır. Emme işleminden sonra analarından ayrılarak özel bölmelerine alınan oğlaklara kuru yonca otu ve oğlak büyütme yemi verilmiştir. Oğlaklar, 90 günlük yaşta süttten kesilerek, işletmede uygulanan standart yemleme (kuru fiğ otu ve yine işletme bünyesinde hazırlanan keçi yemi) düzenine göre beslenmeye alınmıştır.

Oğlaklar 4. aydan itibaren cinsiyetleri dikkate alınarak padoklara alınmıştır. Oğlakların büyüme ve yaşama güçlerini belirlemek için, doğum ve 7 aylık yaşa kadar ki aylık canlı ağırlıkları 10 gr'a hassas kantarla tespit edilmiştir. Tartımların yapılacağı günün bir gün öncesi oğlaklar akşamdan aç bırakılmıştır ve tartımları sabah erkenden yapılmıştır.

Aşım ve kuzulama sonuçlarına göre döl verimi ölçütlerinde aşağıdaki eşitlikler kullanılmıştır (Kaymakçı 2006).

$$\text{Gebelik oranı (\%)} = \text{Gebe keçi} / \text{Teke altı keçi}$$

$$\text{Kısırlık oranı (\%)} = \text{Kısır keçi} / \text{Teke altı keçi}$$

$$\text{Döllenme oranı (\%)} = \text{Doğuran keçi} / \text{Teke altı keçi}$$

$$\text{İkizlik oranı (\%)} = \text{İkiz doğuran keçi} / \text{Doğuran keçi}$$

Tekealtı keçi başına oğlak sayısı = Doğan oğlak / Tekealtı keçi Doğuran keçi başına oğlak sayısı = Doğan oğlak/Doğuran keçi Oğlakların çeşitli dönemlerdeki büyüme performansları General Linear Model (GLM) prosedürü kullanılarak analiz edilmiş ve grup ortalamaları arasındaki farklılıkların önem kontrolü Duncan çoklu karşılaştırma testiyle, yaşama gücü oranları ise Ki-Kare (χ^2) metoduyla yapılmıştır (SAS 1995).

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

Bu çalışmada Halep x Kilis F₁ keçilerinde döl verim ölçütleri Çizelge 4.1.'de, Halep x Kilis F₁ oğlaklarında cinsiyet ve doğum tipi oranlarına ait tanımlayıcı değerler Çizelge 4.2'de, Halep X Kilis F₁ oğlaklarında çeşitli dönemlerde canlı ağırlık ortalamaları Çizelge 4.3'te, Halep X Kilis F₁ oğlaklarında doğum tipi ve cinsiyete ait çeşitli dönemlerdeki canlı ağırlık artışları ise Çizelge 4.4'de belirtilmiştir.

Çizelge 4.1. Halep x Kilis F₁ keçilerinde döl verim ölçütleri

Parametreler	n	
Doğuran Keçi Sayısı, (Baş)	54	
Doğan Oğlak Sayısı, (Baş)	70	
Ölen Oğlak Sayısı (Baş)	9	
İkiz Doğuran Keçi Sayısı (Baş)	20	
Yaşayan Oğlak Sayısı (Baş)	61	
İkiz Doğan Oğlak Sayısı (Baş)	31	
İkiz oğlak sayısı (Baş)	40	
Tekiz Oğlak Sayısı (Baş)	30	
Gebelik oranı (%)	-	92.6
Kısırlık Oranı (%)	-	7.4
Kuzulama Oranı (%)	-	92.6
İkizlik Oranı (%)	-	37
Tekealtı Keçi Başına Oğlak Sayısı (%)	-	1.29
Doğuran keçi başına oğlak sayısı (%)	-	1.12

Çizelge 4.1' de bildirildiği üzere doğuran keçi sayısı 54 baş, doğan oğlak sayısı 70 baş, ölen oğlak sayısı 9 baş, ikiz doğuran keçi sayısı 20 baş, yaşayan oğlak sayısı 61 baş, ikiz doğan oğlak sayısı 31 baş, ikiz oğlak sayısı 40 baş, tekiz oğlak sayısı 30 baş; gebelik oranı %92.6, kısırlık oranı %7.4, kuzulama oranı %92.6, ikizlik oranı % 37, tekealtı keçi başına oğlak sayısı % 1.29, doğuran keçi başına oğlak sayısı % 1.12 olarak belirtilmiştir.

Çizelge 4.2. Halep x Kilis F₁ oğlaklarında cinsiyet ve doğum tipi oranlarına ait tanımlayıcı değerler

Cinsiyet			Doğum Tipi		
	n	%		n	%
Erkek	32	52.5	Tekiz	37	49.2
Dişi	29	47.5	İkiz	33	50.8
Genel	61	100.0	Genel	70	100.0

Çizelge 4.2 ' de bildirildiği üzere Halep x Kıl Keçisi melezi F₁ oğlaklarının cinsiyet oranları % 52.5 erkek, %47.5 dişi; doğum tipi oranları ise %49.2 tekiz %50.8 ise ikiz olduğu saptanmıştır.

Çizelge.4.3.Halep x Kilis F₁ oğlaklarında çeşitli dönemlerde canlı ağırlık ortalamaları (kg)

Faktörler	n	Doğum	30.gün	60.gün	90.gün	120.gün	150.gün	180.gün	210.gün
Tek	37	4.12±0.124 ^a	7.42±0.338	11.29±0.549 ^a	13.89±0.691 ^a	16.51±0.764	24.08±1.132	24.31±1.14 6	26.92±1.269
İkiz	33	3.28±0.103 ^b	6.58±0.289	9.42±0.418 ^b	12.20±0.459 ^b	14.83±0.608	22.51±0.745	22.74±0.753	24.90±0.915
Cinsiyet									
Erkek	32	3.96±0.124	7.47±0.306	10.99±0.506	13.71±0.592	15.54±0.643	24.08±1.019	22.22±1.033	27.51±1.168
Dişi	29	3.40±0.128	6.46±0.312	9.61±0.490	12.29±0.584	15.79±0.772	22.40±0.856	22.60±0.809	24.11±0.937

Çizelge 4.3’de bildirildiği üzere Halep x Kilis F₁ oğlaklarının dönem ağırlıkları, doğum tipi ve cinsiyet özellikleri bakımından doğum ve aylık ağırlıkları incelenmiştir. Cinsiyet bakımından canlı ağırlıklar göz önüne alındığında cinsiyet bakımından canlı ağırlıkları arasındaki farkların önemli olmadığı görülmüştür. Doğum tipi bakımından ise doğum ağırlığı, 60. gün canlı ağırlıkları ile 90. gün canlı ağırlıklarının istatistiki olarak önemli (P<0.05) olduğu (84.12±0.124; 11.29±0.549; 13.89±0.691 kg) bildirilmiştir.

Çizelge 4.4. Halep X Kilis F₁ oğlaklarında doğum tipi ve cinsiyete ait çeşitli dönemlerdeki canlı ağırlık artışları

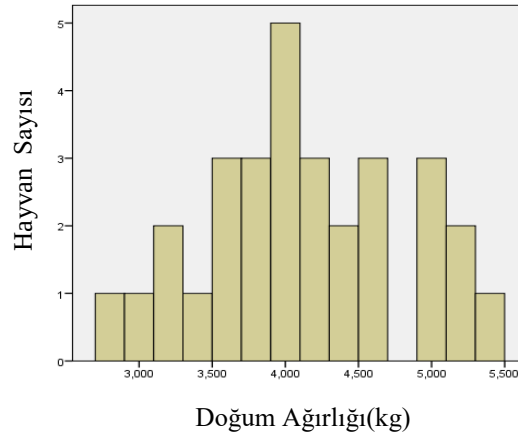
Faktörler	n	30.gün	60.gün	90.gün	120.gün	150.gün	180.gün	210.gün
		$\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$	$\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$	$\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$	$\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$	$\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$	$\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$	$\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$
Doğum Tipi								
Tek	37	0.169±0.113	0.077±0.007	0.061±0.075	0.093±0.153 ^a	0.222±0.177 ^a	0.008±0.0005 ^a	0.090±0.01 ^a
İkiz	33	0.143±0.008	0.056±0.004	0.066±0.049	0.073±0.143 ^b	0.225±0.014 ^b	0.006±0.0005 ^b	0.074±0.01 ^b
Genel	70				0.095±0.005			
					0.089±0.003			
Cinsiyet								
Erkek	32	0.161±0.104	0.070±0.006	0.064±0.006	0.065±0.008	0.251±0.017	0.007±0.004	0.109±0.144
Dişi	29	0.150±0.100	0.063±0.006	0.063±0.006	0.125±0.181	0.194±0.125	0.005±0.003	0.051±0.145
Genel	61				0.098±0.004			
					0.086±0.003			

Çizelge 4.4'de bildirildiği üzere Halep x Kilis F₁ oğlaklarında doğum tipi ve cinsiyete ait çeşitli dönemlerdeki canlı ağırlık artışları verilmiştir. Doğum tipi dikkate alındığında farklı dönemlerdeki canlı ağırlık artışlarında istatistik olarak önemli bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Cinsiyet göz önüne alındığında ise 120. ve 210. gün canlı ağırlık artışları istatistik olarak önemli ($P<0.01$), 150. ve 180. günlerdeki canlı ağırlık artışları ise istatistik olarak önemli ($P<0.05$) tespit edilmiştir.

Oğlakların yaşama güçleri incelendiğinde oğlak kayıplarının doğum anında olduğu görülmüş olup, daha sonraki dönemlerde herhangi bir kayıp olmadığı ve doğum ile 210. Güne kadar yaşama gücünün % 100 olduğu tespit edilmiştir.

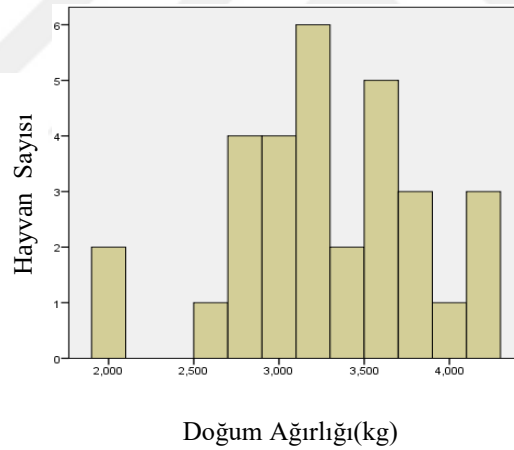
Halep x Kilis F₁ keçilerinin tekiz ve ikiz doğan oğlaklarının doğum ve 7. aya kadar olan aylık canlı ağırlıkları ile hayvanların yoğunlaştığı ağırlık ortalamalarına en ait bilgiler Şekil 4.1-Şekil 4.16' da belirtilmiştir.

Halep x Kilis F₁ oğlaklarının cinsiyete göre ve doğum ve 7. aya kadar olan aylık canlı ağırlıkları ile hayvanların yoğunlaştığı ağırlık ortalamalarına ait bilgiler Şekil 4.17-Şekil 4.32'de belirtilmiştir.

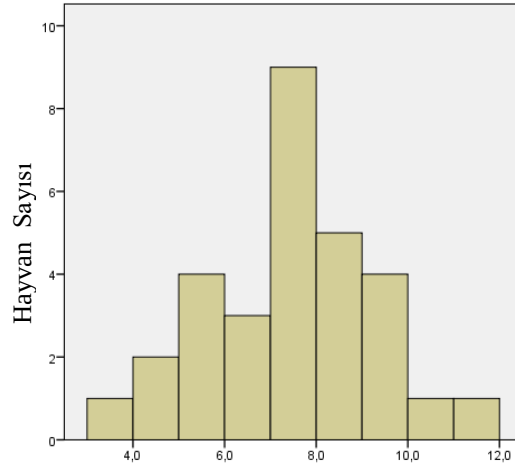
Şekil 4.1. Halep x Kilis F₁ tekiz oğlakların doğum ağırlığı ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları

Şekil.4.1’de, Halep x Kilis F₁ keçilerinin tekiz doğan oğlaklarının doğum ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 4 kg grubunda olduğu görülmektedir.

Şekil 4.2. Halep x Kilis F₁ ikiz oğlakların doğum ağırlığı ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları

Şekil.4.2’de Halep x Kilis F₁ keçilerinin ikiz doğan oğlaklarının doğum ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 3.20 kg grubunda olduğu görülmektedir.

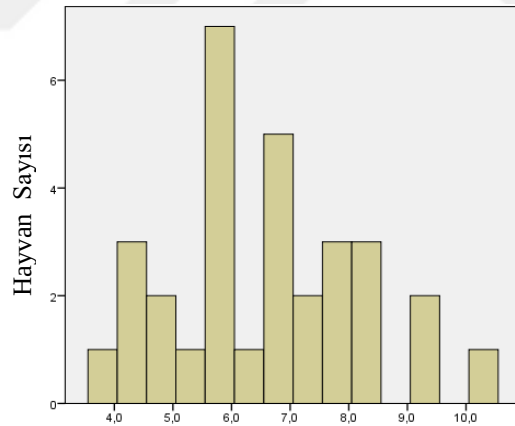

1.Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.3. Halep x Kilis F₁ tekiz oğlakların

1.ay canlı ağırlığı ve bu ağırlıklara
isabet eden hayvan sayıları

Şekil.4.3’de Halep x Kilis F₁ keçilerinin tekiz doğan oğlaklarının 1.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 7.5 kg grubunda olduğu görülmektedir.

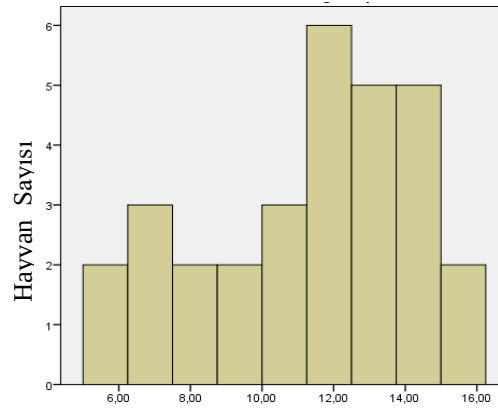

1.Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.4. Halep x Kilis F₁ ikiz oğlakların

1.ay canlı ağırlığı ve bu ağırlıklara
isabet eden hayvan sayıları

Şekil.4.4’de Halep x Kilis F₁ keçilerinin ikiz doğan oğlaklarının 1.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 5.7 kg grubunda olduğu görülmektedir.

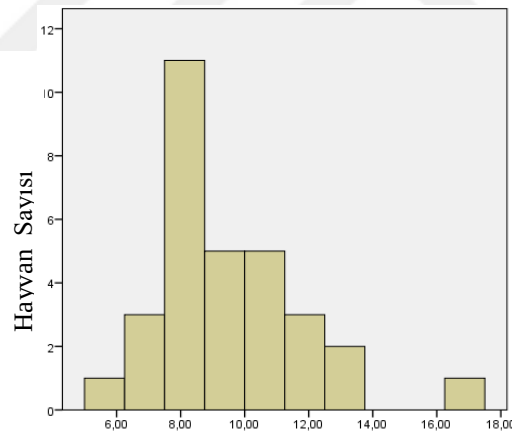

2.Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.5. Halep x Kilis F₁ tekiz oğlakların

2.ay canlı ağırlığı ve bu ağırlıklara
isabet eden hayvan sayıları

Şekil.4.5’de Halep x Kilis F₁ keçilerinin tekiz doğan oğlaklarının 2.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 12 kg grubunda olduğu görülmektedir.

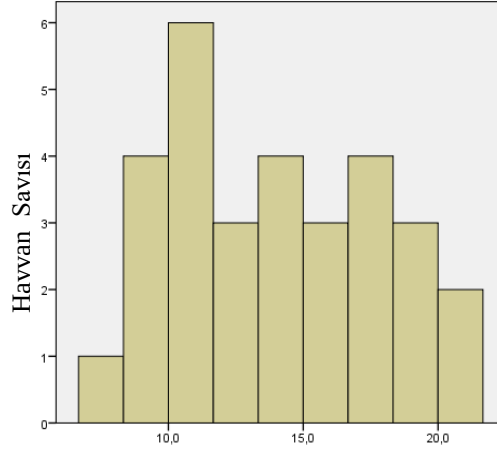

2.Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.6. Halep x Kilis F₁ ikiz oğlakların

2.ay canlı ağırlığı ve bu ağırlıklara
isabet eden hayvan sayıları

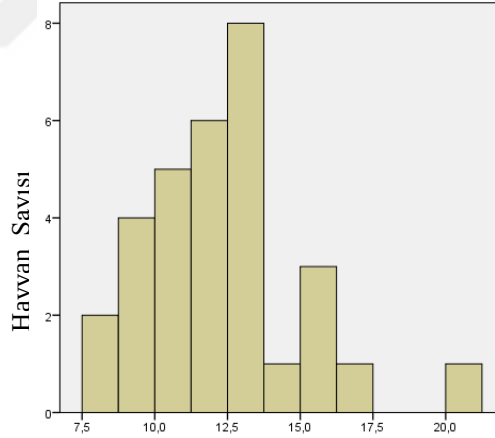
Şekil.4.6’da Halep x Kilis F₁ keçilerinin ikiz doğan oğlaklarının 2.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 8 kg grubunda olduğu görülmektedir.

3.Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.7. . Halep x Kilis F1 tekiz oğlaklarının
3.ay canlı ağırlığı ve bu ağırlıklara
isabet eden hayvan sayıları

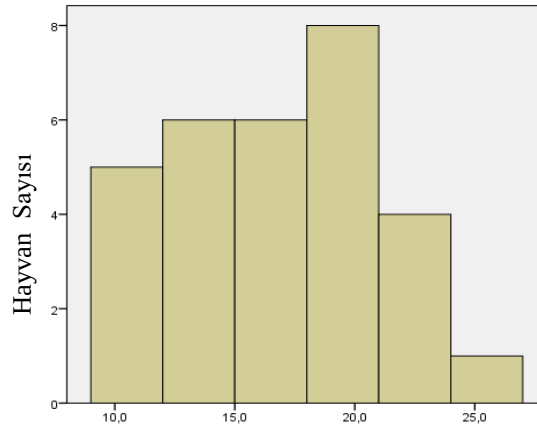
Şekil.4.7’de Halep x Kilis F₁ keçilerinin tekiz doğan oğlaklarının 3.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 10.5 kg grubunda olduğu görülmektedir.

3.Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.8. Halep x Kilis F₁ ikiz oğlakların
3.ay canlı ağırlığı ve bu ağırlıklara
isabet eden hayvan sayıları

Şekil.4.8’de Halep x Kilis F₁ keçilerinin ikiz doğan oğlaklarının 3.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 13.5 kg grubunda olduğu görülmektedir.

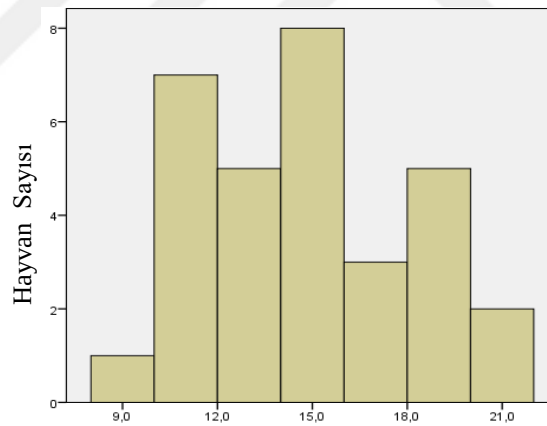
4.Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.9. Halep x Kilis F1 tekiz oğlakların

4.ay canlı ağırlığı ve bu ağırlıklara

İsabet eden hayvan sayıları

Şekil.4.9’da Halep x Kilis F₁ keçilerinin tekiz doğan oğlaklarının 4. ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 20 kg grubunda olduğu görülmektedir.

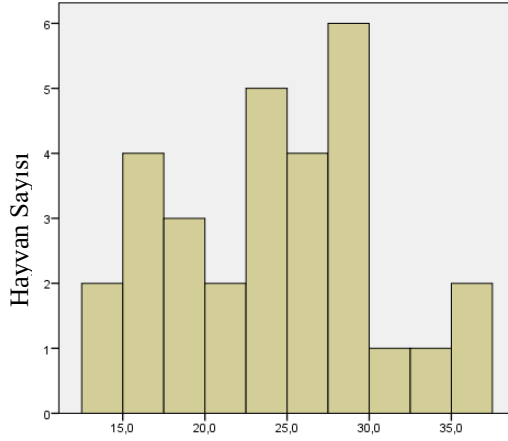
4.Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.10. Halep x Kilis F₁ ikiz oğlakların

4.ay canlı ağırlığı ve bu ağırlıklara

isabet eden hayvan sayıları

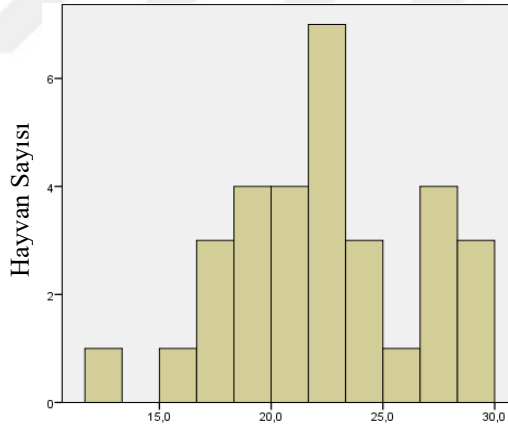
Şekil.4.10’da Halep x Kilis F₁ keçilerinin ikiz doğan oğlaklarının 4.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 15 kg grubunda olduğu görülmektedir.

5.Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.11. Halep x Kilis F₁ tekiz oğlakların
5.ay canlı ağırlığı ve ağırlıklara
İsabet eden hayvan sayıları

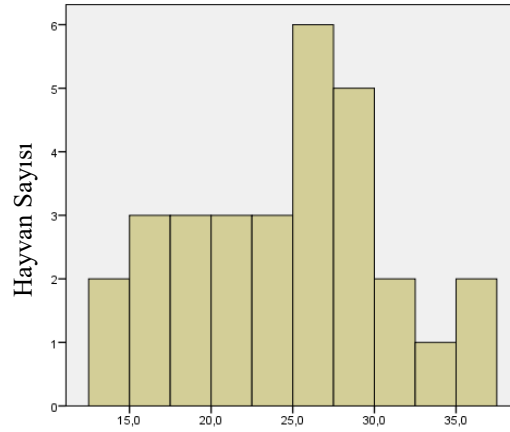
Şekil.4.11’de Halep x Kilis F₁ keçilerinin tekiz doğan oğlaklarının 5.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 28.5 kg grubunda olduğu görülmektedir.

5.Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.12. Halep x Kilis F₁ ikiz oğlakların
5.ay canlı ağırlığı ve ağırlıklara
İsabet eden hayvan sayıları

Şekil.4.12’de Halep x Kilis F₁ keçilerinin ikiz doğan oğlaklarının 5.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 23 kg grubunda olduğu görülmektedir.

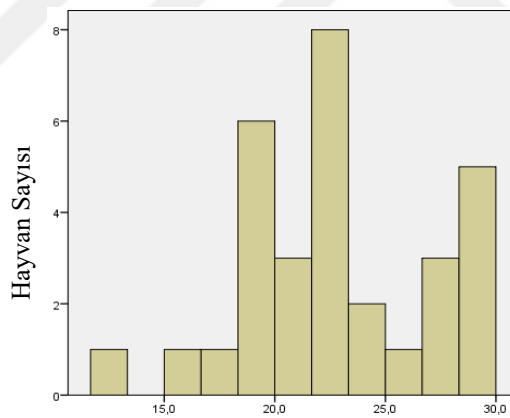
6.Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.13. Halep x Kilis F₁ tekiz oğlakların

6.ay canlı ağırlığı ve ağırlıklara

İsabet eden hayvan sayıları

Şekil.4.13’de, Halep x Kilis F₁ keçilerinin tekiz doğan oğlaklarının 6.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 27 kg grubunda olduğu görülmektedir.

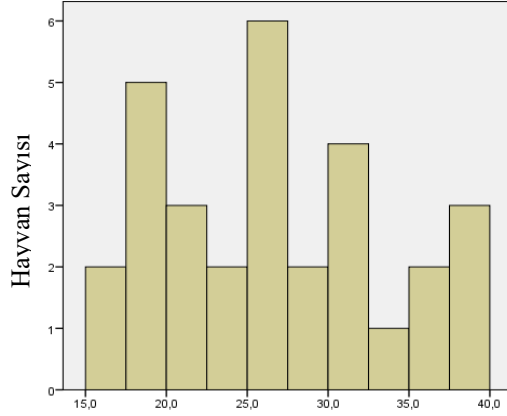
6.Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.14. Halep x Kilis F₁ ikiz oğlaklarının

6.ay canlı ağırlığı ve bu ağırlıklara

İsabet eden hayvan sayıları

Şekil.4.14’de, Halep x Kilis F₁ keçilerinin ikiz doğan oğlaklarının 6.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 23 kg grubunda olduğu görülmektedir.

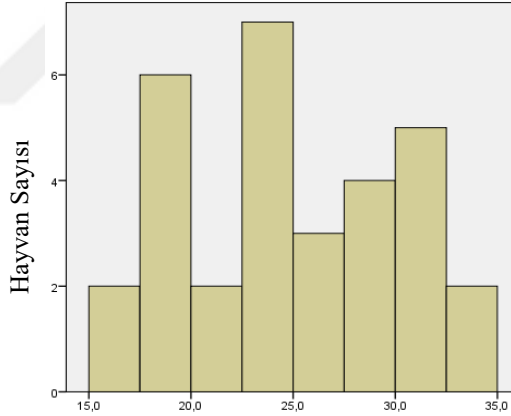
7.Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.15. Halep x Kilis F₁ tekiz oğlaklarının

7.ay canlı ağırlığı ve bu ağırlıklara

İsabet eden hayvan sayıları

Şekil.4.15’de, Halep x Kilis F₁ keçilerinin tekiz doğan oğlaklarının 7.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde, en fazla oğlak sayısının 26 kg grubunda olduğu görülmektedir.

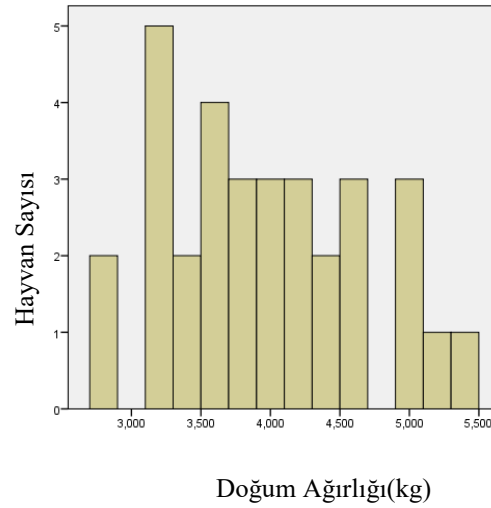
7.Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.16. Halep x Kilis F₁ ikiz oğlaklarının

7.ay canlı ağırlığı ve bu ağırlıklara

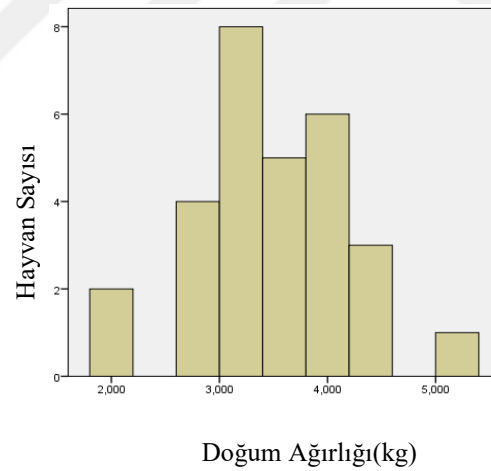
İsabet eden hayvan sayıları

Şekil.4.16’da Halep x Kilis F₁ keçilerinin ikiz doğan oğlaklarının 7.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 23 kg grubunda olduğu görülmektedir.

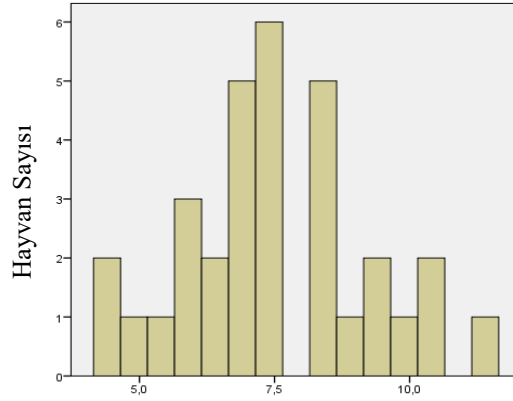
Şekil 4.17. Halep x Kilis F₁ erkek oğlaklarının doğum ağırlığı ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları

Şekil.4.17’de Halep x Kilis F₁ keçilerinin erkek doğan oğlaklarının doğum ağırlığı ile isabet hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 3.2 kg grubunda olduğu görülmektedir.

Şekil 4.18. Halep x Kilis F₁ dişi oğlaklarının doğum ağırlığı ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları

Şekil.4.18’de Halep x Kilis F₁ keçilerinin dişi doğan oğlaklarının doğum ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde, en fazla oğlak sayısının 3.2 kg grubunda olduğu görülmektedir.

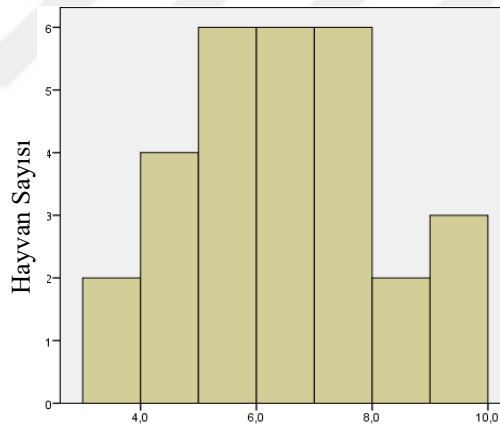

1.Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.19. Halep x Kilis F₁ erkek oğlakların

1. ay canlı ağırlığı ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları

Şekil.4.19’da Halep x Kilis F₁ keçilerinin erkek doğan oğlaklarının 1.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 7.5 kg grubunda olduğu görülmektedir.

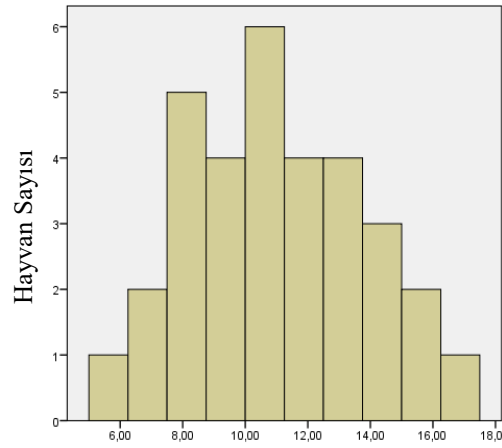

1.Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.20. Halep x Kilis F₁ dişi oğlakların

1. ay canlı ağırlığı ve bu ağırlıklara isabet eden hayvan sayıları

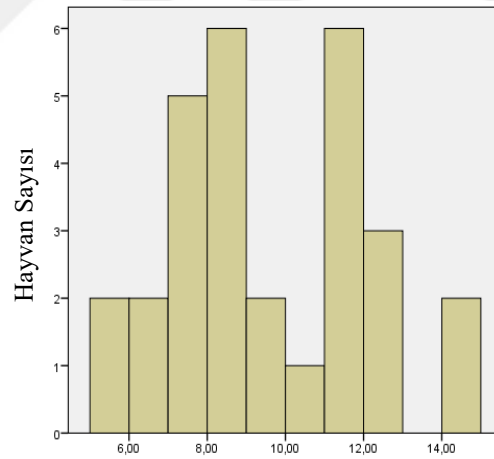
Şekil.4.20’de Halep x Kilis F₁ keçilerinin dişi doğan oğlaklarının 1.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 5-8 kg arasında olduğu görülmektedir.

2. Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.21. Halep x Kilis F₁ erkek oğlakların
2. ay canlı ağırlığı ve bu ağırlıklara
isabet eden hayvan sayıları

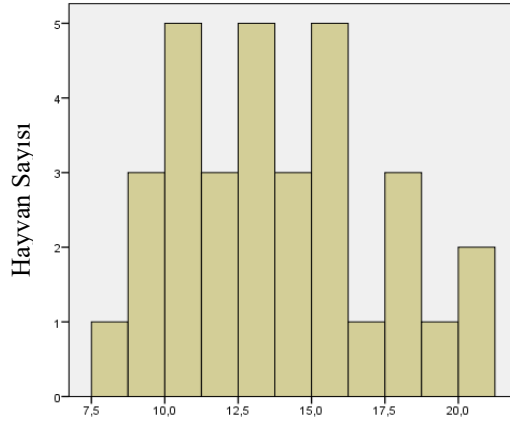
Şekil.4.21’de Halep x Kilis F₁ keçilerinin erkek doğan oğlaklarının 2.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 10.5 kg grubunda olduğu görülmektedir.

2. Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.22. Halep x Kilis F₁ dişi oğlakların
2. ay canlı ağırlığı ve bu ağırlıklara
isabet eden hayvan sayıları

Şekil.4.22’de Halep x Kilis F₁ keçilerinin dişi doğan oğlaklarının 2.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 8 ile 12 kg grubunda olduğu görülmektedir.

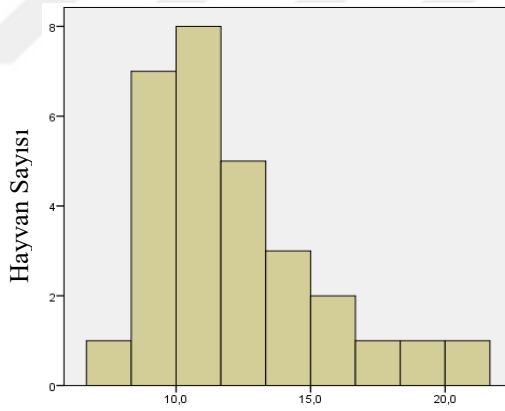

3.Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.23. Halep x Kilis F₁ erkek oğlakların

3. ay canlı ağırlığı ve bu ağırlıklara
isabet eden hayvan sayıları

Şekil.4.23’de Halep x Kilis F₁ keçilerinin erkek doğan oğlaklarının 3.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 10.3, 13, 16 kg grubunda olduğu görülmektedir.

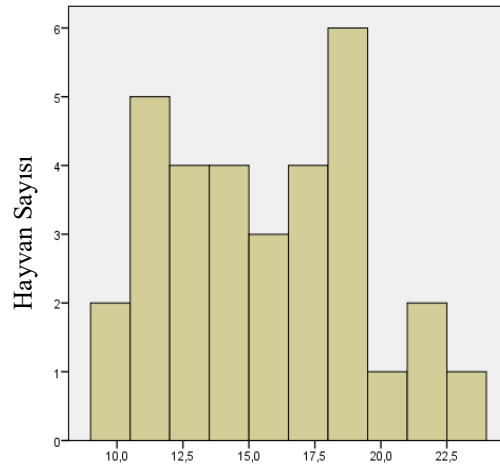

3.Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.24. Halep x Kilis F₁ dişi oğlakların

3. ay canlı ağırlığı ve bu ağırlıklara
isabet eden hayvan sayıları

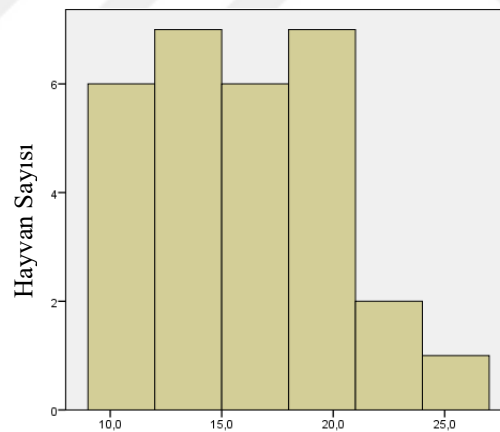
Şekil.4.24’de Halep x Kilis F₁ keçilerinin dişi doğan oğlaklarının 3.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 11.5 kg grubunda olduğu görülmektedir.

4.Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.25. Halep x Kilis F₁ erkek oğlakların
4. ay canlı ağırlığı ve bu ağırlıklara
isabet eden hayvan sayıları

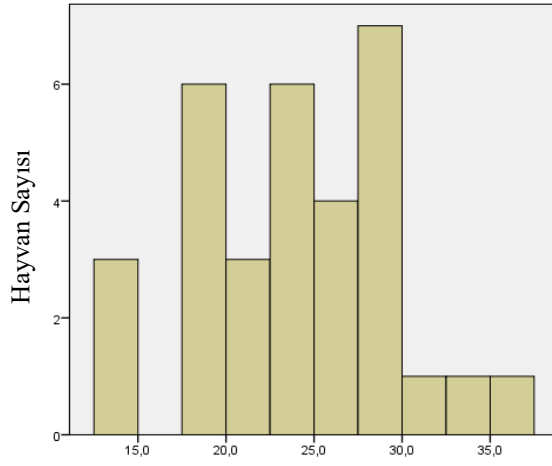
Şekil.4.25’de Halep x Kilis F₁ keçilerinin erkek doğan oğlaklarının 4.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 18.5 kg grubunda olduğu görülmektedir.

4.Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.26 . Halep x Kilis F₁ dişi oğlakların
4. ay canlı ağırlığı ve bu ağırlıklara
isabet eden hayvan sayıları

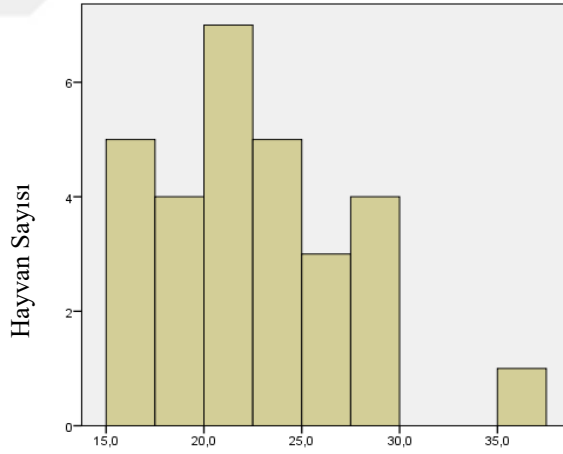
Şekil.4.26’da Halep x Kilis F₁ keçilerinin dişi doğan oğlaklarının 4.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 14 il 20 kg grubunda olduğu görülmektedir.

5.Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.27. Halep x Kilis F₁ erkek oğlakların
5. ay canlı ağırlığı ve bu ağırlıklara
isabet eden hayvan sayıları

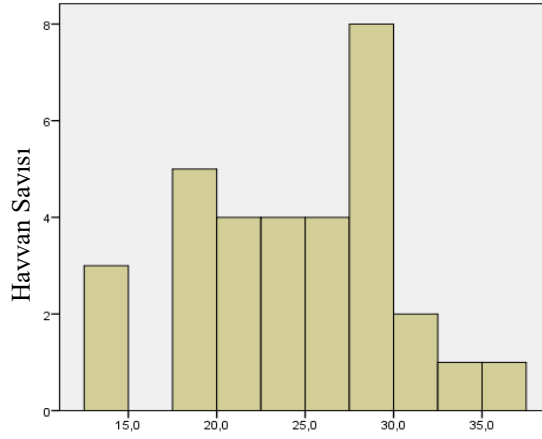
Şekil.4.27’de Halep x Kilis F₁ keçilerinin erkek doğan oğlaklarının 5.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 28.5 kg grubunda olduğu görülmektedir.

5.Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.28. Halep x Kilis F₁ dişi oğlakların
5. ay canlı ağırlığı ve bu ağırlıklara
isabet eden hayvan sayıları

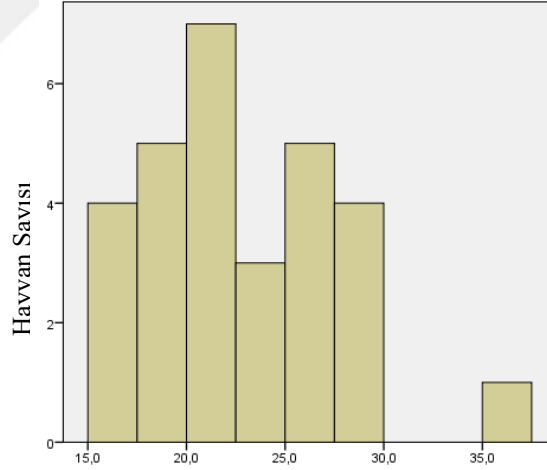
Şekil.4.28’de Halep x Kilis F₁ keçilerinin dişi doğan oğlaklarının 5.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 21.5 kg grubunda olduğu görülmektedir.

6.Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.29. Halep x Kilis F₁ erkek oğlakların
6. ay canlı ağırlığı ve bu ağırlıklara
isabet eden hayvan sayıları

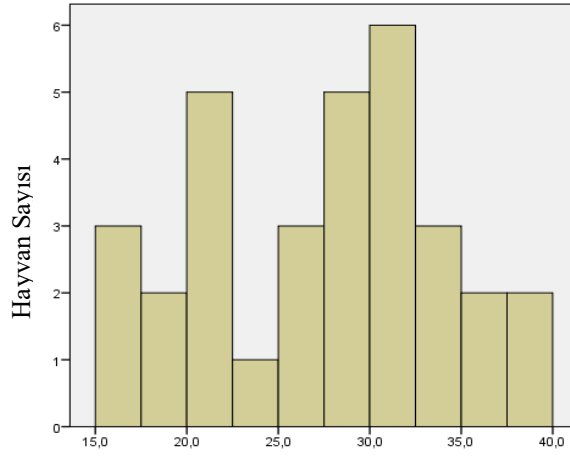
Şekil.4.29’da Halep x Kilis F₁ keçilerinin erkek doğan oğlaklarının 6.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 28.5 kg grubunda olduğu görülmektedir.

6.Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.30. Halep x Kilis F₁ dişi oğlakların
6. ay canlı ağırlığı ve bu ağırlıklara
isabet eden hayvan sayıları

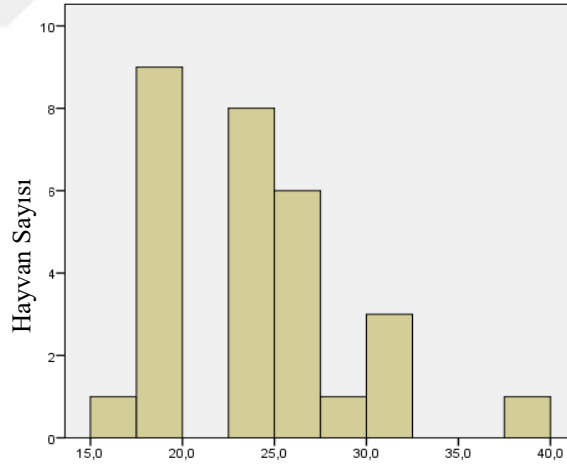
Şekil.4.30’da Halep x Kilis F₁ keçilerinin dişi doğan oğlaklarının 6.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 21.5 kg grubunda olduğu görülmektedir.

7. Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.31. Halep x Kilis F₁ erkek oğlakların
7. ay canlı ağırlığı ve bu ağırlıklara
isabet eden hayvan sayıları

Şekil.4.31’de Halep x Kilis F₁ keçilerinin erkek doğan oğlaklarının 7.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 31.5 kg grubunda olduğu görülmektedir.

7. Ay Canlı Ağırlık (kg)

Şekil 4.32. Halep x Kilis F₁ dişi oğlakların
7. ay canlı ağırlığı ve bu ağırlıklara
isabet eden hayvan sayıları

Şekil.4.32’de Halep x Kilis F₁ keçilerinin dişi doğan oğlaklarının 7.ay canlı ağırlığı ile isabet eden hayvan sayıları incelendiğinde en fazla oğlak sayısının 18.5 kg grubunda olduğu görülmektedir.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada, Halep x Kilis F₁ oğlaklarının doğum tipi ve cinsiyet göz önüne alınarak farklı dönemlerdeki canlı ağırlıkları üzerinde durulmuş olup, Halep x Kilis F₁ oğlaklarının doğum ağırlığı ortalamaları erkek ve dişilerde sırasıyla; 3,96±0.124 kg, 3.40±0.128 kg olarak bulunmuştur. Bu çalışmada elde edilen doğum ağırlık bulguları, Erten ve Yılmaz'ın (2013) Kıl keçileri erkek (2.99 kg) ve dişilerinde (3.03 kg), Gökdal ve ark.'nın (2013) Saanen x Kıl keçisi ve Alpin x Kıl keçisi melezleri ve saf Kıl keçileri erkek (2.88 kg) ve dişilerinde (2.75 kg), Tekin ve Ögeç'in (2017) Kıl keçisi oğlakları erkek (3.07 kg) ve dişi (2.96 kg) oğlaklarında, Şimşek ve Bayraktar'ın (2006) Kıl keçisi ve Saanen x Kıl keçisi (F₁) melezlerinin erkek (3.04 kg) ve dişilerinde (2.68 kg) elde ettiği bulgulardan yüksek. Gök ve ark.'nın (2015) Homanlı oğlaklarının erkek (4.26 kg) ve dişi (4.68 kg) oğlaklarında elde ettiği bulgulardan ise düşüktür.

Bu çalışmada, Halep x Kilis F₁ oğlaklarının 30. gün canlı ağırlık ortalamaları erkek ve dişilerde sırasıyla 7.47±0.306 kg, 6.46±0.312 kg olarak bulunmuştur. Bu çalışmada elde edilen 30. gün canlı ağırlık ortalamaları, Şimşek ve ark.'nın (2007) Saanen x Kıl keçisi F₁ ve G₁ melezi erkek oğlaklarında (6.67 kg) elde ettiği bulgulardan yüksek iken dişi oğlaklarında (6.51 kg) elde ettiği bulgulara benzerdir, Bu sonuç Erten ve Yılmaz'ın (2013) Kıl keçileri erkeklerinde (6.51 kg) elde ettiği bulgulardan yüksek iken dişilerinde (6.48 kg) elde ettiği bulgulara benzerdir. Yine Gökdal ve ark.'nın (2013) Saanen x Kıl keçisi ve Alpin x Kıl keçisi melezleri ve saf kıl keçileri erkek (7.07 kg) ve dişilerinde (6.38 kg) elde ettiği bulgulardan yüksektir.

Bu araştırmada, Halep x Kilis F₁ oğlaklarının 60. gün canlı ağırlık ortalamaları erkek ve dişilerde sırasıyla 10.99±0.506 kg, 9.61±0.490 kg olarak bulunmuştur. Bu araştırmada elde edilen 60. gün canlı ağırlık ortalamaları, Şimşek ve ark.'nın (2007)' Saanen x Kıl Keçisi F₁ ve G₁ melezi erkekler oğlaklarında (10.86 kg) elde ettiği bulgulara benzer iken ve dişi oğlaklarında (10.78 kg) elde ettiği bulgulardan düşüktür, Erten ve Yılmaz'ın (2013) Kıl keçisi erkeklerinde (9.86 kg) elde ettiği bulgulardan yüksek iken, dişiler (9.75 kg) için elde ettiği bulgulara benzerdir.

Bu araştırmada, Halep x Kilis F₁ oğlaklarının 90. gün canlı ağırlık ortalamaları erkek ve dişilerde sırasıyla 13.71±0.592 kg, 12.29±0.584 kg olarak bulunmuştur. Bu çalışmada elde edilen 90. gün canlı ağırlık ortalamaları, Gökdal ve ark.'nın (2013)

Saanen x Kıl keçisi ve Alpin x Kıl keçisi melezleri ve saf kıl keçisi erkek (14.80 kg) ve dişilerinde (12.78 kg), Şimşek ve ark.'nın (2007) Saanen x Kıl Keçisi F₁ ve G₁ melezi erkek (15.14 kg) ve dişi oğlaklarında (14.55 kg), Şimşek ve Bayraktar'ın (2006) Kıl keçisi ve Saanen x Kıl keçisi F₁'leri erkek (16.24 kg) ve dişilerinde (13.91 kg), Gök ve ark.'nın (2015) erkek (22.1 kg) ve dişilerinde (26.1 kg) elde ettiği bulgulardan düşük, Erten ve Yılmaz'ın (2013) Kıl keçisi erkeklerinde (12.41 kg) elde ettiği bulgulardan yüksek iken, dişilerinde (12.23 kg) elde ettiği bulgulara benzerdir.

Bu çalışmada, Halep x Kilis F₁ oğlaklarının 120. gün canlı ağırlık ortalamaları erkek ve dişilerde sırasıyla 15.54±0.643 kg, 15.79±0.772 kg olarak bulunmuştur. Bu çalışmada elde edilen 120. gün canlı ağırlık ortalamaları, Erten ve Yılmaz'ın (2013) Kıl keçisi erkek (14.61 kg) ve dişilerinde (14.68 kg) elde ettiği bulgulardan yüksek iken, Tekin ve Ögeç'in (2017) Kıl keçisi erkek (21.47 kg) ve dişi oğlaklarında (18.72 kg) elde ettiği bulgulardan düşüktür.

Yapılan araştırmada, Halep x Kilis F₁ oğlaklarının 150. gün canlı ağırlık ortalamaları erkek ve dişilerde sırasıyla 24.08±0.019 kg, 22.40±0.856 kg olarak bulunmuştur. Yapılan araştırmada elde edilen 150. gün canlı ağırlık ortalamaları, Erten ve Yılmaz'ın (2013) Kıl keçi erkek (16.98 kg) ve dişilerinde (16.84 kg), Gökdal ve ark.'nın (2013) Saanen x Kıl keçisi ve Alpin x Kıl keçisi melezleri ve saf kıl keçisi erkek (22.70 kg) ve dişilerinde (20.72 kg) elde ettiği bulgulardan yüksektir.

Yapılan araştırmada, Halep x Kilis F₁ oğlaklarının 180. gün canlı ağırlık ortalamaları erkek ve dişilerde sırasıyla 22.22±1.033 kg, 22.60±0.809 kg olarak bulunmuştur. Bu çalışmada elde edilen 180. gün canlı ağırlık ortalamaları, Erten ve Yılmaz'ın (2013) Kıl keçisi erkek (18.81 kg) ve dişilerinde (18.73) elde ettiği bulgulardan yüksek, Gök ve ark.'nın (2015) Halk Elinde Koruma Altına Alınan Homanlı Keçi Oğlaklarının erkek (41.9 kg) ve dişilerinde (36.2 kg) elde ettiği bulgulardan düşüktür.

Bu çalışmada, Halep x Kilis F₁ oğlaklarının 210. gün canlı ağırlık ortalamaları erkek ve dişilerde sırasıyla 27.51±1.168 kg, 24.11±0.937 kg olarak bulunmuştur. Bu çalışmada elde edilen 210. gün canlı ağırlık ortalamaları, Gökdal ve ark.'nın (2013) Saanen x Kıl keçisi ve Alpin x Kıl keçisi melezleri ve saf kıl keçileri erkeklerinde

(26.49 kg) elde ettiği bulgulardan yüksek iken, dişilerinde (25.62 kg) elde ettiği bulgulardan düşüktür.

Bu alışmada, Halep x Kilis F₁ oğlaklarının doğum ağırlıkları ortalamaları tekiz ve ikizlerde sırasıyla 4.12±0.124 kg ile 3.28±0.103 kg olarak bulunmuştur. Bu çalışmada tekiz ve ikizlerde elde edilen doğum ağırlıkları, şimşek ve ark.'nın (2007) Saanen x Kıl Keçisi F₁ ve G₁ melezi erkek (3.13 kg) ve dişi oğlaklarında (2.84 kg), Erten ve Yılmaz'ın (2013) Kıl keçisi erkek (2.97 kg) ve dişilerinde (3.05 kg), Gökdal ve ark.'nın (2013) Saanen x Kıl keçisi ve Alpin x Kıl keçisi melezleri ve saf kıl keçisi erkek (3.25 kg) ve dişilerinde (2.88 kg), Tekin ve ğeç'in (2017) Kıl keçisi erkek (3.15 kg) ve dişi oğlaklarında (2.88 kg) elde ettiği bulgulardan yüksektir.

Bu alışmada, Halep x Kilis F₁ oğlaklarının 30. gün canlı ağırlık ortalamaları tekiz ve ve ikizlerde sırasıyla 7.42±0.338 kg ile 6.58±0.289 kg olarak bulunmuştur. Bu çalışmada tekiz ve ikizlerde elde edilen 30. gün canlı ağırlık ortalamaları, şimşek ve ark.'nın (2007) Saanen x Kıl Keçisi F₁ ve G₁ melezi erkek oğlaklarında (7.95 kg) elde ettiği bulgulardan düşük iken, dişi oğlaklarında (6.09 kg) elde ettiği bulgulardan yüksektir, Erten ve Yılmaz'ın (2013) Kıl keçisi erkeklerinde (6.37 kg) elde ettiği bulgulardan yüksek iken, dişilerde (6.62 kg) elde ettiği bulgulara benzerdir, Gökdal ve ark.'nın (2013) Saanen x Kıl keçisi ve Alpin x Kıl keçisi melezleri ve saf kıl keçisi erkek (7.61 kg) ve dişilerinde (6.73 kg), Tüfekçi ve Olfaz'ın (2006) Saanen x Kıl keçisi melezleri erkek (8.47 kg) ve dişilerinde (7.20 kg), şimşek ve Bayraktar'ın (2006) Kıl Keçisi ve Saanen x Kıl Keçisi (F₁) melezleri erkek (8.39 kg) ve dişilerinde (7.01 kg) elde ettikleri bulgulardan düşüktür.

Bu alışmada, Halep x Kilis F₁ oğlaklarının 60. gün canlı ağırlık ortalamaları tekiz ve ve ikizlerde sırasıyla 11.29±0.549 kg ile 9.42±0.418 kg olarak bulunmuştur. Bu çalışmada tekiz ve ikizlerde elde edilen 60. gün canlı ağırlık ortalamaları, şimşek ve ark. (2007)'nın Saanen x Kıl Keçisi F₁ ve G₁ melezi erkek (12.09 kg) ve dişi oğlaklarında (10.32 kg), şimşek ve Bayraktar (2006)'ın Kıl Keçisi ve Saanen x Kıl Keçisi (F₁) melezleri erkek (13.36 kg) ve dişilerinde (10.76 kg) elde ettikleri bulgulardan düşük, Erten ve Yılmaz (2013)'ın Kıl keçisi erkek (9.91 kg) ve dişilerinde (9.71 kg) elde ettikleri bulgulardan yüksektir.

Bu çalışmada, Halep x Kilis F₁ oğlaklarının 90. gün canlı ağırlık ortalamaları tekiz ve ikizlerde sırasıyla 13.89±0.691 kg ile 12.20±0.459 kg olarak bulunmuştur. Bu çalışmada tekiz ve ikizlerde elde edilen 90. gün canlı ağırlık ortalamaları, Şimşek ve ark.'nın (2007) Saanen x Kıl Keçisi F₁ ve G₁ melezi erkek (15.61 kg) ve dişi oğlaklarında (13.97 kg), Gökdal ve ark.'nın (2013), Saanen x Kıl keçisi ve Alpin x Kıl keçisi melezleri ve saf kıl keçileri erkek (16.15 kg) ve dişilerinde (13.93 kg) elde ettikleri değerlerden düşük, Erten ve Yılmaz'ın (2013) Kıl keçisi erkeklerinde (12.52 kg) elde ettikleri bulgulardan yüksek iken, dişilerde (12.13 kg) elde ettikleri bulgulara benzerdir.

Bu araştırmada, Halep x Kilis F₁ oğlaklarının 120. gün canlı ağırlık ortalamaları tekiz ve ikizlerde sırasıyla 16.51±0.764 kg ile 14.83±0.608 kg olarak bulunmuştur. Bu çalışmada tekiz ve ikizlerde elde edilen 120. gün canlı ağırlık ortalamaları, Erten ve Yılmaz'ın (2013) Kıl keçisi erkeklerinde (14.99 kg) ve dişilerinde (14.30 kg) elde ettikleri bulgulardan yüksek, Tekin ve Ögeç'in (2017) Kıl keçisi erkek (20.73 kg) ve dişi oğlaklarında (19.46 kg) elde ettikleri bulgulardan düşüktür.

Bu çalışmada, Halep x Kilis F₁ oğlaklarının 150. gün canlı ağırlık ortalamaları tekiz ve ikizlerde sırasıyla 24.08±1.132 kg ile 22.51±0.745 kg olarak bulunmuştur. Bu çalışmada tekiz ve ikizlerde elde edilen 150. gün canlı ağırlık ortalamaları, Erten ve Yılmaz'ın (2013) Kıl keçisi erkek (17.36 kg) ve dişilerinde (16.47 kg) elde ettikleri bulgulardan yüksek, Gökdal ve ark.'nın (2013) Saanen x Kıl keçisi ve Alpin x Kıl keçisi melezleri ve saf kıl keçisi erkeklerinde (24.36 kg) elde ettikleri bulgulara benzer iken, dişilerde (21.72 kg) elde ettikleri bulgulardan yüksektir.

Bu çalışmada, Halep x Kilis F₁ oğlaklarının 180. gün canlı ağırlık ortalamaları tekiz ve ikizlerde sırasıyla 24.31±1.146 kg ile 22.74±0.753 kg olarak bulunmuştur. Bu çalışmada tekiz ve ikizlerde elde edilen 180. gün canlı ağırlık ortalamaları, Erten ve Yılmaz'ın (2013) Kıl keçisi erkek (19.12 kg) ve dişilerinde (18.42 kg), Şimşek ve Bayraktar'ın (2006) Kıl Keçisi ve Saanen x Kıl Keçisi (F₁) Melezleri erkek (21.12 kg) ve dişilerinde (18.85 kg) elde ettikleri bulgulardan yüksek, Tüfekçi ve Olfaz'ın (2006) Saanen x Kıl keçisi melezi erkek (30.72 kg) ve dişilerinde (24.71 kg) elde ettikleri bulgulardan düşüktür.

Bu çalışmada, Halep x Kilis F₁ oğlaklarının 210. gün canlı ağırlık ortalamaları tekiz ve ikizlerde sırasıyla 26.92±1.269 kg ile 24.90±0.915 kg olarak bulunmuştur. Bu çalışmada tekiz ve ikizlerde elde edilen 210. gün canlı ağırlık ortalamaları, Gökdal ve ark.'nın (2013) Saanen x Kıl keçisi ve Alpin x Kıl keçisi melezleri ve saf kıl keçisi erkek (28.22 kg) ve dişilerinde (26.23 kg) elde ettikleri bulgulardan düşüktür.

Yukarıda çeşitli dönem canlı ağırlıklarında elde edilen çalışmalar ile bizim elde ettiğimiz çalışmalar arasındaki farklılıklar; yetiştirme koşulları, bakım besleme, farklı ırklar, yetiştiricilikteki muhtemel farklılıklardan kaynaklanabilir.

Sonuç olarak, entansif süt keçisi yetiştiriciliği yapılan işletmede Halep x Kilis F₁ oğlaklarında büyüme ve yaşama güçlerinin tespit edilebilmesi için yürütülen bu çalışmada, elde edilen sonuçlar, yapılan bir çok araştırmada elde edilen sonuçlar ile uyumlu olduğu görülmüştür. Çalışmada oğlakların özellikle yaşama gücü performansları çok tatminkar olduğu ve bunun sebebinin işletmelerde uygulanan yetiştirme yöntemleri ile yakından ilgili olduğu kanısına varılmıştır. Çalışmada oğlaklara ait canlı ağırlık artışı değerleri de, diğer literatürlerle uyumlu olduğu görülmüştür.

6. KAYNAKLAR

- Akbaş, A.A., Çolak, M., Elmaz, Ö., Saatçı, M. 2013. Kuzey-Batı Akdeniz Şartlarında Yetiştirilen Saanen Irkı Oğlakların Büyüme Özelliklerinin Belirlenmesi. Araştırma Makalesi 29,2,70-75.
- Alızadehasl, M., Ünal, N. Kilis, 2011 Norduz Ve Homanlı Keçilerinde Bazı Morfolojik Özellikler. *Lalahan Hay. Araşt. Enst. Derg.* 2011,51(2) 81-92.
- Barıtcı, İ., Adıgüzel, C., 2017. Halep (Damascus, Şam) Keçi Yetiştiriciliği. *Dicle Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi* 2017. 31 Temmuz 2017.
- Boggs,D.L., Merkel, R.A., 1993. Live Animals Carcass Evulation and Selection Manual. Kendall/Hunt Publishing Company Dubuque, Iowa.
- Daşkiran, İ., Koluman, N., Konyalı, A., 2012. Keçi Yetiştiriciliği Kitabı. Nisan 2012 Sayfa 4-14.
- Daşkiran, İ., Yılmaz, A. 2018. Ekstansif Koşullarda Yetiştirilen Kilis Keçilerinde Canlı Ağırlık Ve Vücut Ölçüleri Arasındaki Korelasyonlar Ve Bazı Tanımlayıcı Ölçüler. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi* 2018:15(01).
- Doğan, İ., Şahin, F. 2003. Kuzularda Doğum Ağırlığını Etkileyen Faktörlerden Doğum Tipi ve Cinsiyetin Bare-Bomes META Analizi ile Değerlendirilmesi *Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, 50, 135-140.
- Erten, Ö., Yılmaz, O., 2013 Ekstansif Koşullarda yetiştirilen Kıl Keçisi Oğlaklarının Yaşama Gücü ve Büyüme Performanslarının Araştırılması. *YYU Veteriner Fakültesi Dergisi*, 24 (3), 109 -112.
- Erol, H., Özdemir, P., Odabaşı, E., Şenyüz, H.H., Ünal, N., Behrem, S. 2017. Enstitü Ve Yetiştirici Elinde Korunan Ankara Keçilerinde Çeşitli Verim Özelliklerinin Araştırılması. *Lalahan Hay. Araşt. Enst. Derg.* 2017, 57(1)1-2. Araştırma Makalesi.
- Ertuğrul, M. 1996, Küçükbaş Hayvan Yetiştirme Uygulamaları, 2. Baskı, Ankara Üniv. Ziraat Fak. Yayın no:1446, Ders Kitabı: 426, Ankara.
- Gök, B., Aktaş, H, A., Halıcı, İ., Baş, H. 2015. Halk Elinde Koruma Altına Alınan Homanlı Keçisi ve Oğlaklarının Canlı Ağırlıkları Ve Bazı Vücut Ölçüleri. *Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü*, Hayvancılık Araştırma Bölümleri, 42020, Konya.
- Gökdal, Ö., Atay, O., Özüğür, A.K., Eren, V., 2013. Yetiştirici Koşullarında Kıl, Saanen x Kıl ve Alpin x Kıl Melezi Oğlaklarda Büyüme-Gelişme ve Yaşama Gücü Özellikleri. *Hayvansal Üretim* 54(1):30-37.
- Karadağ, K., Soysal, İ, M. 2018. Homanlı Keçilerinin Bazı Döl Verimi, Büyüme Ve Morfolojik Özelliklerinin Belirlenmesi. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*. Karadağ Ve Soysal, 2018:15(01).
- Kaymakçı, M., Engindeniz, S., 2010. Türkiye’de Keçi Yetiştiriciliği: Sorunlar ve Çözümler. Ulusal Keçicilik Kongresi 2010 24-26 Haziran 2010 Sayfa 1-24.

- Keskin, M., Gül, S., Can, E., Gündüz, Z., 2016. Yarı Entansif Koşullarda Yetiştirilen Şam Keçileri ile Kilis x Kıl Keçisi Melez Genotipinin Süt ve Döl Verim Özellikleri. **Lalahan Hay. Araşt. Enst. Derg.** 2016, 56(1)20-24.
- Özdemir, H, F. 2017. Kilis Ve Gaziantep İllerinde Yetiştirilen Kilis Keçilerinin Bazı Morfolojik Ve Fizyolojik Özellikler Bakımından Karşılaştırılması. Mustafa Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Zootečni Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. Hatay 2017.
- Özyurt, A. 2013. Siyah Alaca Süt Sığırlarında Doğum Sonrası Dönemde Gelişen Mastitis Olgularının Üreme Performansı Üzerine Etkisi. Hayvansal Üretim. Cilt:54, Sayı:1
- Sarıyel, V., 2013. Konya İlinde Entansif Koşullarda Yetiştirilen Saanen Keçilerinin Adaptasyonu Ve Bazı Verim Özellikleri. Doktora Tezi. Aralık 2013.
- Savaş, T. 2007. Oğlak büyütme: sorunlu noktalar üzerinde bir değerlendirme. Hayvansal Üretim 48: 44-53
- Şengonca, M., Kaymakçı, M., Koşum, N., Taşkın, T., Steinbach, J. Batı Anadolu İçin Bir Süt Keçisi: 'Bornova Keçisi'. Hayvansal Üretim 43 (2): 79-85 (2002) .
- Şengonca, M., Taşkın, T., Koşum, N., 2003. Saanen x Kıl Keçi Melezlerinin Ve Saf Kıl Keçilerinin Kimi Verim Özelliklerinin Belirlenmesi Üzerine Eş Zamanlı Bir Araştırma. 27-1319-1325
- Şimşek, Ü.G., Bayraktar, M., 2006. Kıl Keçisi ve Saanen x Kıl Keçisi (F1) Melezlerine Ait Büyüme ve Yaşama Gücü Özelliklerinin Araştırılması. **F.U. Sağlık Bil. Dergisi** 2006, 20 (3), 229-238.
- Şimşek, U.G., Bayraktar, M., Gürses, M., 2007. Saanen X Kıl Keçisi F1 ve G1 Melezlerinde Büyüme ve Yaşama Gücü Özelliklerinin Araştırılması. **F.Ü. Sağ. Bil. Derg.** 21 (1): 21 -- 26.
- Şireli, H, D.,2010 Türkiye’de Keçi Yetiştiriciliği: Sorunlar ve çözümler. Ulusal Keçicilik Kongresi 2010 24-26 Haziran 2010 Sayfa 130-134.
- Taşlıgil, N., Şahin, G., 2010. Türkiye’de Keçi Yetiştiriciliği: Sorunlar ve çözümler. Ulusal Keçicilik Kongresi 2010 24-26 Haziran 2010 Sayfa 83-86.
- Teke, B., Akdağ, F., Arslan, S., 2011. Halk Elinde Yetiştirilen Saanen Keçilerinde Bazı Döl Verimi, Büyüme Ve Davranış Özellikleri. **İstanbul Üniv. Vet. Fak. Derg.** 37(1), 1-8, 2011 Araştırma Makalesi.
- Tekin, M.E., Ögeç, M., 2017. Konya Bölgesinde Halk Elinde Yetiştirilen Kıl Keçisi Oğlaklarının Büyüme ve Yaşama Gücü. **Lalahan Hay. Araşt. Enst. Derg.** 2017, 57 (2) 93-98.
- Tölü, C., Savaş, T., Yurtman, İ. Y. 2009. Türk Saanen keçilerinde canlı ağırlık ve değişimi üzerinde değerlendirmeler. Hayvansal Üretim 50: 9-17.
- Tölü, C., Savaş, T. 2012. Gökçeada, Malta Ve Türk Saaneni Keçi Genotiplerinin Doğum Ve Oğlak Büyümesi Açısından Karşılaştırılması. Hayvansal Üretim 53(2): 17-25,2012. Araştırma Makalesi.
- Tüfekçi, H., Olfaz, M., Saanen x Kıl Keçi Melezi (G1) Çebiçlerin Erken (7-8 Aylık) Yaşta Damızlıkta Kullanılabilme İmkânları. **Anadolu Tarım Bilimleri Dergisi** Haziran 2016.

TÜİK; Hayvansal Üretim İstatikleri, 2018.

Ünalan, A., Ceyhan, A., 2017. Kilis Keçilerinin Canlı Ağırlık ve Bazı Vücut Ölçüleri Üzerinde Cinsiyet Etkisinin Belirlenmesi. *Harran Tarım Ve Gıda Bilimleri Dergisi* 2017.

ÖZGEÇMİŞ

1988 yılında Diyarbakır'da doğdum. İlk ve eğitimimi Huzurevleri İlköğretim Okulu'nda, lise eğitimimi Süleyman Demirel Lisesi'nde tamamladım. 2009 yılında Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümü'nü kazandım. Bir yıl İngilizce hazırlık okuyup 2014 yılında mezun oldum. 2016 yılında Mardin İli Bal Üreticileri Birliği'nde Tarım Danışmanı olarak işe başladım ve hala orada çalışmaktayım. Evli ve bir çocuk annesiyim.

DİCLE ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEZ İNTİHAL FORMU

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ

ADI VE SOYADI	Tuba KURTAY
ÖĞRENCİ NO	15812008
EĞİTİM – ÖĞRETİM YILI	2018-2019
YARIYIL	☐ Güz ☒ Bahar
ANABİLİM DALI	Zootekni
PROGRAM	Yüksek Lisans
TEZ KONUSU	Yetiştirici Koşullarında Halep Keçisi X Kilis Keçisi F ₁ Oğlaklarının Büyüme ve Yaşama Özelliklerinin Belirlenmesi

İNTİHAL RAPORU BİLGİLERİ

RAPOR TÜRÜ	Tez Savunma Sınavı Sonrası
SAYFA SAYISI	63
BENZERLİK ORANI	%24
RAPORLAMA TARİHİ	22/07/ 2019

Yukarıda başlığı/konusu gösterilen tez çalışmamın kapak sayfası, giriş, ana bölümler, sonuç ve tartışma kısımlarından oluşan toplam 63 sayfalık kısmına ilişkin, 22/07/2019 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından *TURNİTİN* adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan intihal raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 24'tür.

Uygulanan filtrelemeler:

- ☐ Kabul/Onay sayfaları hariç,
- ☐ Kaynakça hariç
- ☐ Alıntılar hariç/dâhil
- ☐ Diğer

Dicle Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Programlarda Tez Çalışması İntihal Raporu Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edilmesi durumunda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

ÖĞRENCİ

Tuba KURTAY

22/07/2019

Tez Danışmanı
Dr.Öğr.Üyesi H. Deniz ŞİRELİ
22/07/2109

Anabilim Dalı Başkanı
Prof. Dr. Muzaffer DENLİ
22/07/2019

Formdaki bilgiler bilgisayar ortamında doldurulmalıdır. El yazısı ile doldurulan formlar geçersiz sayılmaktadır.